

Bosetting etter endt utdanning – Troms og Finnmark

Bosettingsmønstre blant uteksaminerte velferds kandidater fra Troms og Finnmark

TALL

SOM FORTELLER

Maj-Lisa Lervåg

RAPPORTER / REPORTS

2023/35

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 18. oktober 2023

ISBN 978-82-587-1819-9 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Hovedformålet med dette prosjektet har vært å kartlegge uteksaminerte velferdskandidaters bosted to år etter endt utdanning, blant kandidater som er oppvokst i Troms og Finnmark. Med velferds kandidater menes uteksaminerte fra barnehagelærer-, lærer-, sykepleier-, sosialarbeider-, psykologi- og medisinutdanning.

Rapporten undersøker hvorvidt studenter bosetter seg på hjemstedet eller i nærområdet etter endt utdanning, og dermed tilfører høy og ettertraktet kompetanse til Troms og Finnmark.

Rapporten er utarbeidet av Maj-Lisa Lervåg.

Rapporten er finansiert av Kunnskapsdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 10. oktober 2023

Ann-Kristin Brændvang

Sammendrag

Formålet med denne rapporten har vært å kartlegge bosettingsmønstre blant velferds kandidater som er oppvokst i Troms og Finnmark. Rapporten tar utgangspunkt i uteksaminerte kandidater fra Troms og Finnmark som fullførte en av følgende velferdsutdanninger i studieåret 2016/2017: Barnehagelærer-, lærer-, sykepleier-, sosialarbeider-, psykologi- og medisinutdanning.

Et sentralt spørsmål har vært om desentralisert universitets- og høyskoleutdanning fører til at kandidatene i større grad blir værende i nærområdet også etter endt utdanning. Vi finner at lokale velferds kandidater som tar utdanningen i hjemfylket i stor grad bli boende også etter utdanningen.

Blant velferds kandidatene som er oppvokst i Troms og Finnmark er det mest vanlig at de har tatt velferdsutdanningene der enn i andre fylker. Det gjelder i størst grad de som gikk psykologi- og medisinutdanning, og i minst grad velferds kandidatene som gikk lærerutdanninger. En av tre velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark tok utdanningen sin i andre fylker.

To år etter fullført velferdsutdanning, var 44 prosent av velferds kandidatene bosatt i oppvekstkommunen sin og ytterligere 8 prosent bosatt i en nabokommune. 20 prosent var bosatt i en annen kommune i Troms og Finnmark. Totalt vil det si at 72 prosent av alle velferds kandidatene var bosatt i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning. Det er en større andel blant velferds kandidatene som bosetter seg i Troms og Finnmark etter endt utdanning enn kandidater som tok andre utdanninger (63 prosent).

Blant velferds kandidater fra enten Troms eller Finnmark, som tok utdanningen i hjemfylket, er andelen som bor i fylkene også to år etter endt utdanning svært høye. 90 prosent av velferds kandidatene fra Finnmark som også tok utdanningen sin i Finnmark, bor i samme fylke to år etterpå. Det samme gjelder 85 prosent av velferds kandidatene fra Troms som tok utdanningen sin i Troms. Det at velferds kandidater som tar utdanning i hjemfylket i svært stor grad blir boende der etter endt utdanning, tilsier at man ved å tilby nødvendige utdanningsretninger lokalt kan bidra til at kompetansen kommer fylket til gode. Omvendt ser vi at velferds kandidatene som tok utdanningen utenfor fylket i mindre grad returnerer, med 39 prosent som bor i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning.

Det at velferds kandidatene i stor grad valgte å ta utdanningen sin i Troms eller Finnmark, og ikke minst at utdanningen var mulig å ta i disse fylkene, har trolig betydning for at også flertallet var bosatt i det samme fylket de vokste opp i etter fullført utdanning. Desentrale utdanningstilbud kan være et viktig ledd i å sikre produksjonen av, men også tilgangen på, ettertraktede velferds kandidater. Rapporten finner også en trend i at andelen velferds kandidater som flytter tilbake til Troms eller Finnmark er høyere jo nærmere fylket er geografisk til Troms og Finnmark.

Velferds kandidater som gikk barnehagelærerutdanning, var i størst grad bosatt i Troms eller Finnmark etter endt utdanning. Det var også størst forekomst av at man bodde i egen oppvekstkommune etter endt utdanning blant barnehagekandidatene. Blant velferds kandidater innenfor psykologi var det lavest andel som var bosatt i Troms eller Finnmark to år etter fullført utdanning.

Det var en større andel velferds kandidater med foreldre uten fullført høyere utdanning som var bosatt i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning. Dette kan ses i sammenheng med typen utdanning, da under halvparten av velferds kandidatene innenfor sosialarbeider-, sykepleie- og barnehagelærerutdanning har foreldre med høyere utdanning selv. Velferds kandidatene som har foreldre uten høyere utdanning er de som i størst grad bor i Troms og Finnmark, og også i oppvekstkommunen, to år etter endt utdanning.

Abstract

The purpose of this project has been to map welfare candidates place of study and settlement two years after graduation, in relation to the place of upbringing. We look into graduates from Troms and Finnmark who completed one of the following welfare educations in the academic year 2016/2017: Kindergarten teacher, teacher, nurse, social worker, psychology and medical education.

A key question in the project has been whether decentralized university and college education leads to a greater degree of candidates remaining in the local area after graduation.

67 percent of welfare candidates raised in Troms and Finnmark also received their education in Troms and Finnmark. This applies to the majority of those who studied psychology and medicine, and a smaller part of the welfare candidates who studied teacher training. One in three welfare candidates raised in Troms and Finnmark took their education in other counties.

Two years after completing welfare education, 72 per cent of all welfare candidates were living in Troms or Finnmark. There is a larger proportion of the welfare candidates who settle in Troms and Finnmark after completing their education compared to candidates who took other educations (63 per cent).

44 per cent of the welfare candidates were living in the municipality where they grew up two years after completing their education. A further 8 per cent lived in a neighbouring municipality, i.e. a municipality that shares a border with the municipality they grew up in. 20 percent lived in another municipality in Troms and Finnmark.

90 per cent of welfare candidates from Finnmark who completed their education in Finnmark, also live in Finnmark two years later. The same applies to 85 per cent of the welfare candidates from Troms who also completed their education in Troms.

The fact that the welfare candidates largely chose to take their education in Troms or Finnmark, and not least that it was possible to take the education in these areas, probably has a bearing on the fact that the majority also lived in the same county they grew up in after completing their education. Decentralized education can play an important role in ensuring the production of, but also access to, desirable welfare candidates. The report also finds a trend in that the proportion of welfare candidates who move back to Troms or Finnmark is higher the closer the county is geographically to Troms and Finnmark.

Welfare candidates who completed kindergarten teacher training mostly lived in Troms or Finnmark after completing their education. There was also the highest incidence of living in one's own municipality of upbringing after completing education among kindergarten candidates. Compared to candidates within the other welfare programmes, a lower proportion of candidates within psychology were living in Troms or Finnmark two years after completing their education.

There was also a larger proportion of welfare candidates whose parents had not completed higher education among those who were living in Troms or Finnmark two years after completing their education. This can be seen in connection with the type of education they pursued, where less than half of the welfare candidates within social worker, nursing and kindergarten teacher education have parents with higher education themselves. These welfare candidates are the ones who most often live in Troms and Finnmark, and also in the municipality where they were raised, two years after finishing their education.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Introduksjon	7
1.1. Datagrunnlag og populasjon	7
1.2. Forklaringer	9
2. Velferdskandidatene	11
2.1. Hvem er velferdskandidatene?	11
3. Bosettingsmønster	14
3.1. Oppvekstkommune, nabokommune, hjemfylke eller andre steder i landet?	14
3.2. Hjemfylke	18
3.3. Studiested	24
3.4. Sentralitet.....	27
3.5. Trekk ved kandidatene	30
4. Hva betyr dette for Troms og Finnmark?	34
4.1. Distriktskommunene må være selvforsynte	34
Referanser	36
Vedlegg A: Vedleggstabeller	37
Vedlegg B: Vedleggstabeller	42
Figurregister	44
Tabellregister	45

1. Introduksjon

Statistisk sentralbyrå (SSB) ser i denne rapporten nærmere på bosettingsmønstre blant uteksaminerte velferdskandidater som har vokst opp i Troms og Finnmark.

Analysen har Troms og Finnmark som casefylke, og følger bosettingsmønstre blant uteksaminerte velferdskandidater i studieåret 2016/2017, to år etter fullført velferdsutdanning (2019). Med velferdsutdanninger regner vi barnehagelærer, lærer, sykepleier, sosialarbeider, psykolog og lege. Troms og Finnmark er valgt som casefylker fordi [de nordligste fylkene opplever økende fraflytting \(SSB, 2023a\)](#), med mangel på kompetent arbeidskraft som en direkte konsekvens. Flertallet av kommunene i Troms og Finnmark regnes som distriktskommuner via sentralitetsindeksen (Høydahl, 2020). I kampen om etterspurt kompetanse, er det distriktene som står igjen som taperen.

Rapporten bygger videre på [SSB rapport 2022/9 om bosetting etter endt utdanning \(Moafi, 2022\)](#). I rapporten fra 2022 var formålet å kartlegge uteksaminerte velferdskandidaters studiested og bosted i etterkant av fullført utdanning blant studenter i hele landet. Moafi (2022) så på studentenes oppvekstfylke, og fulgte studentene i to og fem år etter endt utdanning.

Etter en beskrivelse av kjennetegn ved velferdskandidatene oppvokst i Troms og Finnmark, tar denne rapporten for seg bosettingsmønstre etter endt utdanning. Et sentralt spørsmål er om desentralisert og lokalt tilgjengelig universitets- og høyskoleutdanning fører til at kandidatene i større grad blir værende i nærområdet også etter endt utdanning. For å finne ut av dette tar rapporten utgangspunkt i følgende spørsmål:

- Har velferdskandidatene bosatt seg i Troms og Finnmark etter fullført utdanning, og i så fall, i samme kommune som de er oppvokst?
- Er det forskjell i bosettingsmønster ut ifra hvor i landet man tok utdanningen?
- Finnes det spesielle bosettingsmønstre blant velferdskandidatene fra Troms og Finnmark, for eksempel med hensyn til Tromsø kommune?

1.1. Datagrunnlag og populasjon

For å belyse problemstillingene i dette prosjektet bruker vi registerdata fra Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB). NUDB er en forløpsdatabase som samler SSBs individbaserte utdanningsstatistikk, og databasen omfatter utdanningsstatistikk på individnivå tilbake til 1970. Personer registreres i NUDB når de avslutter grunnskolen, og databasen inneholder blant annet informasjon om kurs tatt på videregående nivå, fagskole og universitets- og høyskoleutdanning.

Bosettingsmønstre legges frem gjennom å fordele velferdskandidatenes bosted i 2019 i kategoriene oppvekstkommune, nabokommune, annen kommune i Troms eller Finnmark, og utenfor fylket. I tillegg benytter vi sentralitet som mål. Hver kommune har en sentralitet fra 1-6 som bestemmes ut ifra nærhet til servicefunksjoner og arbeidsplasser (Høydahl, 2020). Da kan man se om studentene flytter til et sted som er mer eller mindre sentralt enn der de er oppvokst etter å ha fullført en velferdsutdanning.

Vi omtaler Troms og Finnmark samlet, selv om det utgjør to separate fylker i perioden vi undersøker (2017 og 2019).

Populasjon

Bruttopopulasjonen består av alle kandidater som er oppvokst i Troms og Finnmark, og som fullførte en universitets- og høyskoleutdanning i studieåret 2016/2017¹ og som var bosatt i Norge per 01.01.2017. For å regnes som oppvokst i Troms eller Finnmark, må ens bostedskommune ved 16 års alder være en kommune i Troms eller Finnmark. Av totalt 49 160 personer som fullførte en utdanning i studieåret 2016/2017, var 2 228 oppvokst i Troms eller Finnmark fylke. Bruttopopulasjonen består dermed av 2 228 personer.

Analysepopulasjonen er tatt fra ovennevnte bruttopopulasjon basert på fullførte utdanninger som gir nødvendig kvalifikasjon til å jobbe som barnehagelærer, lærer, sykepleier, sosialarbeider, psykolog og lege. Utvalget av utdanninger er identisk som i SSB-rapporten '[Bosetting etter endt utdanning](#)' (Moafi, 2022). Analysepopulasjonen består av **852 velferds kandidater**, det vil si personer som er oppvokst i Troms eller Finnmark og som fullførte en velferdsutdanning i 2016/2017.

Personer som har ukjent verdi på oppvekstkommune holdes utenfor. Dette utelukker en del innvandrere, de som tok videregående i utlandet og andre som flyttet fra Troms og Finnmark før fylte 16/flyttet til Troms og Finnmark etter fylte 16 år. Bosted to år etter endt utdanning måles ved utgangen av 2019 (31.12.2019).

Til sammenligningsformål vil vi også sammenligne velferds kandidatene fra Troms og Finnmark med velferds kandidater oppvokst andre steder i landet (15 476 personer). Når vi ser til uteksaminerte velferds kandidater i 2016/2017 som er oppvokst i andre fylker, omtales disse som **andre velferds kandidater**.

Vi vil også sammenligne analysepopulasjonen med kandidater som er oppvokst i Troms og Finnmark og som fullførte en annen utdanning i samme periode (1 376 kandidater). Når vi ser til kandidater som er oppvokst i Troms og Finnmark, men som fullførte en annen type utdanning i 2016/2017, omtales disse som **andre kandidater**.

Velferdsutdanninger

Oversikten under viser i detalj hvilke typer velferdsutdanninger kandidatene i analysepopulasjonen fullførte i studieåret 2016/2017:

Førskole-/barnehagelærer:

- Førskole-/barnehagelærerutdanning - bachelor

Lærer:

- Allmenn-/grunnskolelærer - fireårig
- Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk (ikke allmenn-/grunnskole-, førskole-, fag- og yrkesfaglærer) - bachelor
- Fag- og yrkesfaglærer
- Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)
- Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk - master

Sykepleier:

- Sykepleierutdanning - bachelor

¹ Skoleåret regnes som perioden 01.10.2016-30.09.2017

Sosialarbeider*:

- Sosialarbeider - bachelor
- Sosialarbeider - master

Psykolog:

- Cand.psychol. - psykologi (profesjon)
- Psykologi - bachelor
- Psykologi - master

Lege:

- Cand.med. – medisin (profesjon)

**Kandidater med fullførte utdanninger innenfor barnevern, sosialfag, velferdsfag, sosialt arbeid o.l. er inkludert i gruppen sosialarbeider.*

Se til vedlegg B1 for en uttømmende liste over hvilke utdanninger som regnes som velferdsutdanninger, organisert etter nasjonal utdanningskode. Se også til vedlegg B2 for en oversikt over høyere utdanningsinstitusjoner med tilbud om velferdsutdanninger i studieåret 2016/2017. Samtlige kandidater i analysepopulasjonen fullførte utdanningen ved en av disse institusjonene.

Som nevnt består analysepopulasjonen av til sammen 852 uteksaminerte velferds kandidater i studieåret 2016/2017, som har vokst opp i Troms eller Finnmark. I videre omtale av året studentene fullførte utdanningen bruker vi året 2017, da flertallet av de som fullførte en utdanning i studieåret 2016/2017 gjorde dette i 2017.

Tabell 2.1 viser en oversikt over velferds kandidatene fordelt etter type utdanning.

Tabell 1.1 Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 fra Troms og Finnmark, etter type velferdsutdanning

	Antall	Prosent
Sosialarbeiderutdanning	136	16,0
Lærerutdanning	298	35,0
Psykologiutdanning	49	5,8
Sykepleieutdanning	237	27,8
Medisinutdanning	41	4,8
Barnehagelærerutdanning	91	10,7
Total	852	100,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Det er viktig å understreke at vi ikke har undersøkt om alle i analysepopulasjonen jobbet i velferdsyrker to år etter endt utdanning. Bosted i 2019 undersøkes altså uavhengig av den enkeltes arbeidssituasjon.

1.2. Forklaringer

Under følger en oversikt over sentrale begreper som benyttes i rapporten.

Fagfelt

Fagfeltinndelingen i rapporten følger Norsk standard for utdanningsgruppering (NUS2000), hvor utdanninger deles i ni ulike fagfelt (SSB, 2023b):

- 1: Humanistiske og estetiske fag
- 2: Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk
- 3: Samfunnsfag og juridiske fag

- 4: Økonomiske og administrative fag
- 5: Naturvitenskapelige fag, håndverksfag, og tekniske fag
- 6: Helse-, sosial-, og idrettsfag
- 7: Primærnæringsfag
- 8: Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag
- 9: Uoppgitt fagfelt

Nabokommune

Det var totalt 43 kommuner i fylkene Troms og Finnmark per 01.01.2017. Med utgangspunkt i kommunestruktur for 2017, har vi samlet en oversikt over hvilke kommuner som grenser til hverandre. Definisjonen er streng, og en kommune regnes kun som nabokommune til en annen dersom de deler geografisk grense.

Sentralitet

Sentralitetsindeksen (Høydahl, 2020) måler hvor sentrale norske kommuner er basert på reisetid til arbeidsplasser og servicefunksjoner rangert fra 1 (mest sentral) til 6 (minst sentral). Standard for sentralitet gir en oversikt over alle norske kommuners sentralitetsverdi.

Sentralitetsindeksen:

Sentralitet 1 (mest sentralt): Inkluderer de seks kommunene Oslo, Nordre Follo, Bærum, Rælingen, Lørenskog og Lillestrøm.

Sentralitet 2: Inkluderer for eksempel Bergen, Trondheim, Stavanger og Drammen

Sentralitet 3: Inkluderer for eksempel Bodø, Kristiansand, Sola, Time og Kongsvinger

Sentralitet 4: Inkluderer for eksempel Eigersund, Sula, Notodden, Hå og Molde

Sentralitet 5: Inkluderer for eksempel Sauda, Stranda, Alvdal, Fitjar og Sogndal

Sentralitet 6 (minst sentral): Inkluderer Suldal, Bø, Fedje, Balsfjord og Berlevåg

Velferdsutdanninger

Velferdsutdanningene som er inkludert i denne rapporten omfatter utdanninger innenfor sykepleie, psykologi, lærer- og lektorutdanninger, barnehagelærer, medisin og sosialt arbeid.

2. Velferds kandidatene

Det var totalt 49 160 personer som fullførte en utdanning i 2017, det vil si en grad med en varighet på minst to år. Av disse var 2 228 oppvokst i fylkene Troms eller Finnmark. En person regnes som å ha vokst opp i Troms eller Finnmark dersom vedkommende var registrert som bosatt i en av disse to fylkene ved 16 års alder. Denne avgrensningen betyr at man ekskluderer innvandrere som ankom Norge, og spesifikt Troms eller Finnmark, etter fylte 16 år.

852 av de uteksaminerte kandidatene fra Troms og Finnmark i 2017 fullførte en velferdsutdanning, og det er denne gruppen vi følger gjennom rapporten. Velferdsutdanningene omfatter utdanninger innenfor sykepleie, psykologi, lærer- og lektorutdanninger, barnehagelærer, medisin og sosialt arbeid.

2.1. Hvem er velferds kandidatene?

Tabell 2.1 viser sentrale kjennetegn blant velferds kandidatene. Det er en større andel velferds kandidater fra Troms enn fra Finnmark, med syv av ti som er oppvokst i Troms. En naturlig forklaring på dette er at Troms er mer folkerikt enn Finnmark, noe som gjør at det vil være flere velferds kandidater fra Troms enn det er fra Finnmark når vi ser til disse fylkene under ett. Dette er nyttig informasjon å ta med seg i møte med resultatene.

En annen viktig nyanse er at velferds kandidatene i stor grad er kvinner. Nærmere åtte av ti uteksaminerte velferds kandidater fra fylkene Troms og Finnmark er kvinner. Det er altså et klart flertall av kvinner som fullførte velferds utdanninger i 2017 blant kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. To av tre er 30 år og yngre.

Velferds kandidatene er noenlunde jevnt fordelt etter sentralitet, det vil si hvor sentral deres oppvekstkommune i Troms eller Finnmark er. Sentralitetsskalaen går fra mest sentral (1) til minst sentral (6). Den mest sentrale kommunen i Troms eller Finnmark er Tromsø, som er den eneste kommunen med sentralitet 3. Sentralitet 4 rommer kommunene Harstad, Alta og Hammerfest. Resterende kommuner tilhører sentralitet 5 og 6, og regnes som distriktskommuner. Av 43 kommuner i Troms og Finnmark, er 39 kommuner regnet som distriktskommuner. Et eksempel på kommuner i sentralitet 5 er Bardu og Karasjok, og eksempler på kommuner i sentralitet 6 er Lyngen og Berlevåg.

54 prosent av uteksaminerte velferds kandidater i 2017 fra Troms eller Finnmark var fra en distriktskommune. Dette forteller oss at de mest sentrale kommunene i Troms og Finnmark er klart mest folkerike, da nærmere halvparten av alle velferds kandidatene er oppvokst i disse fire kommunene.

Tabell 2.1 Kjennetegn ved uteksaminerte velferdskandidater i 2017 fra Troms og Finnmark

Kjennetegn	Antall	Andel
Kjønn		
Kvinner	669	78,5
Menn	183	21,5
Alder (2017)		
21-25 år	296	34,7
26-30 år	273	32,0
31-39 år	145	17,0
40 år og eldre	138	16,2
Oppvekstfylke		
Troms	588	69,0
Finnmark	264	31,0
Sentralitet på oppvekstkommune		
S03	212	24,9
S04	181	21,2
S05	235	27,6
S06	224	26,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.2 viser hvordan velferdskandidatene fordeler seg på ulike typer utdanning, samt kjønnsfordeling innad i de ulike utdanningene. Av de uteksaminerte velferdskandidatene fra Troms eller Finnmark i 2017 tok 35 prosent lærerutdanning og 28 prosent sykepleierutdanning. Minst andel tok psykologi- og medisinutdanning, med henholdsvis 6 og 5 prosent av velferdskandidatene.

Lærerutdannede kandidater har den høyeste andelen mannlige kandidater, med nærmere 35 prosent. Blant sykepleie- og barnehagelærerutdannede kandidater er det lavest mannsandel, med henholdsvis 10 og 9 prosent menn. Mer enn ni av ti velferdskandidater som fullførte barnehagelærerutdanning i 2017 var kvinner.

Tabell 2.2 Uteksaminerte velferdskandidater i 2017 fra Troms og Finnmark, etter kjønn

Utdanning	Total	Prosent		
		I alt	Kjønn	
			Menn	Kvinner
Sosialarbeiderutdanning	136	16,0	19,9	80,1
Lærerutdanning	298	35,0	34,6	65,4
Psykologiutdanning	49	5,8	28,6	71,4
Sykepleieutdanning	237	27,8	9,7	90,3
Medisinutdanning	41	4,8	19,5	80,5
Barnehagelærerutdanning	91	10,7	8,8	91,2
Total	852	100,0	21,5	78,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.3 viser hvordan kandidatene fordeler seg på de ulike velferdsutdanningene mellom de to fylkene. Det er større andel blant velferdskandidatene fra Finnmark som tok lærerutdanning, med en forskjell på mer enn 6 prosentpoeng sammenlignet med velferdskandidatene fra Troms. Det er også en forskjell på 5 prosentpoeng i andelen som har tatt barnehagelærerutdanning, med 9 prosent blant velferdskandidatene fra Troms og 14 prosent i Finnmark. Omvendt er den en større andel fra Troms som tok sykepleieutdanning (29 prosent) enn fra Finnmark (24 prosent)

Tabell 2.3 Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 fra Troms og Finnmark, etter bostedsfylke ved 16 år

Utdanning	Total	Troms	Finnmark
Sosialarbeiderutdanning	136	16,8	14,0
Lærerutdanning	298	33,0	39,4
Psykologiutdanning	49	6,3	4,5
Sykepleieutdanning	237	29,4	24,2
Medisinutdanning	41	5,3	3,8
Barnehagelærerutdanning	91	9,2	14,0
Total	852	100,0	100,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Studenter i 2019

321 av de 852 velferds kandidater i populasjonen var registrert som studenter i høyere utdanning i 2019. Dette kan tenkes å ha innvirkning på bosetting. Tabell 2.4 viser hvordan utdannings situasjon i etterkant av fullført velferds utdanning har sammenheng med bosted. Velferds kandidater som fullførte utdanningen i 2017 har lignende bosettings mønster to år etter endt utdanning, uavhengig av om de tar utdanning i 2019 eller ikke. Omtrent syv av ti velferds kandidater bor i Troms og Finnmark to år etter endt utdanning i 2017, uansett studiesituasjon i 2019.

Resultatene viser marginale forskjeller fra analysepopulasjonen som helhet, og vi vil derfor ikke skille på hvorvidt man tar utdanning i 2019 i våre analyser. Se til vedleggstabell B3 for en oversikt over bosettings mønster hos denne undergruppen.

Tabell 2.4 Bosted to år etter fullført velferds utdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. Etter utdannings situasjon og bostedsfylke i 2019. Andel

Bostedsfylke 2019	Antall	Ikke i utdanning 2019	I utdanning 2019
Bor ikke i Troms eller Finnmark i 2019	240	28,6	27,4
Bor i Troms eller Finnmark i 2019	612	71,4	72,6
I alt	852	100,0	100,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3. Bosettingsmønster

I dette kapitlet undersøker vi bosettingsmønsteret til velferds kandidater oppvokst i Troms eller Finnmark, og sammenligner dem med både velferds kandidater fra andre steder i landet, samt andre uteksaminerte kandidater fra Troms eller Finnmark.

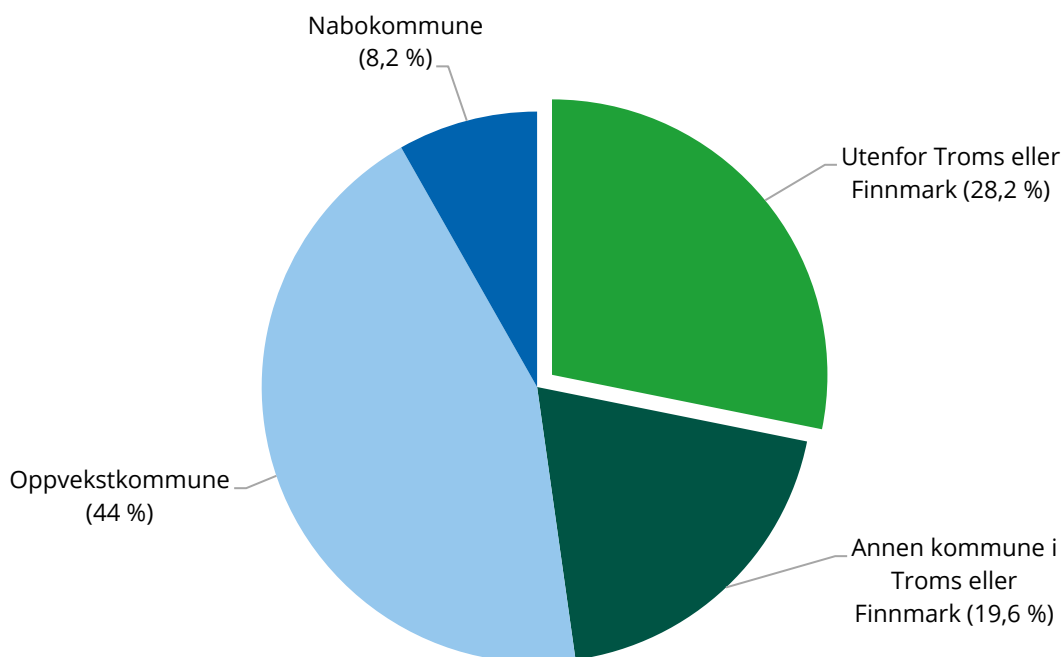
I omtale av **velferds kandidater** omhandler dette velferds kandidater som ble uteksaminert i 2017, og som er oppvokst i Troms og Finnmark. Når vi ser til velferds kandidater som er oppvokst i andre fylker, omtales disse som **andre velferds kandidater**. Når vi ser til kandidater som er oppvokst i Troms og Finnmark, men som fullførte en annen type utdanning i 2017, omtales disse som **andre kandidater**.

3.1. Oppvekstkommune, nabokommune, hjemfylke eller andre steder i landet?

Blant uteksaminerte velferds kandidater i 2017 som var oppvokst i Troms eller Finnmark, var 72 prosent bosatt i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning (2019). 44 prosent var bosatt i oppvekstkommunen sin, det vil si kommunen de bodde i ved 16 års alder. Ytterligere 8 prosent bodde i en nabokommune, det vil si en kommune som deler grense med oppvekstkommunen. Mer enn halvparten av velferds kandidatene bor altså på oppvekststedet eller i nærområdet også etter endt utdanning. Resterende 20 prosent var bosatt i en annen kommune i Troms og Finnmark.

28 prosent av velferds kandidatene var bosatt utenfor Troms og Finnmark to år etter endt utdanning innenfor et velferdsyrke.

Figur 3.1 Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. 2019. Andel

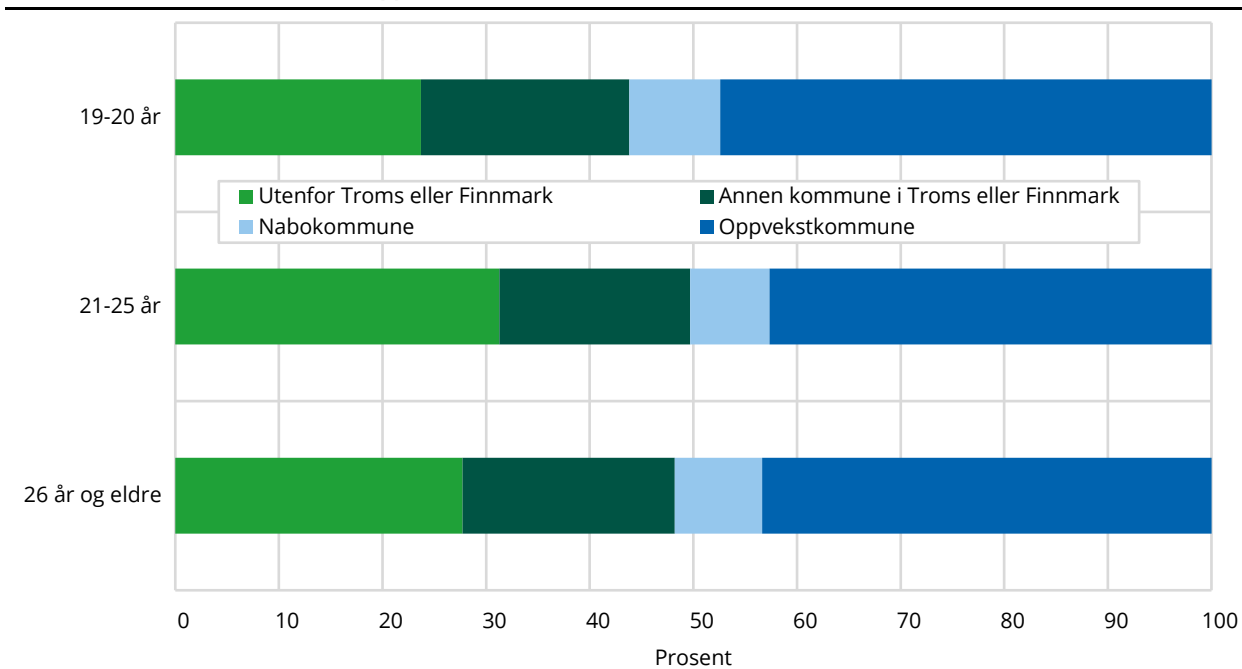
Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.1 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Yngre studenter bor noe oftere i oppvekstkommunen etter endt utdanning

Figur 3.2 viser bosettingsmønstre blant velferds kandidatene fordelt på hvor gamle studentene var når de begynte på utdanningen. Velferds kandidater som var 19 eller 20 år gamle når de begynte på utdanningen bor i størst grad i Troms og Finnmark to år etter endt utdanning, med 76 prosent. Dette gjelder 69 prosent blant de som var mellom 21 og 25 år ved studiestart, og 72 prosent blant de som var 26 år og eldre.

Det er også mer vanlig at velferds kandidatene som var 19 og 20 år ved studiestart bor i oppvekstkommunen sin etter endt utdanning (47 prosent), enn hos eldre velferds kandidater (43 prosent). Velferds kandidater som var 21-25 år ved studiestart er den aldersgruppen med størst andel som bor utenfor Troms og Finnmark etter endt utdanning.

Figur 3.2 Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. Alder ved oppstart av studiene. 2019. Andel

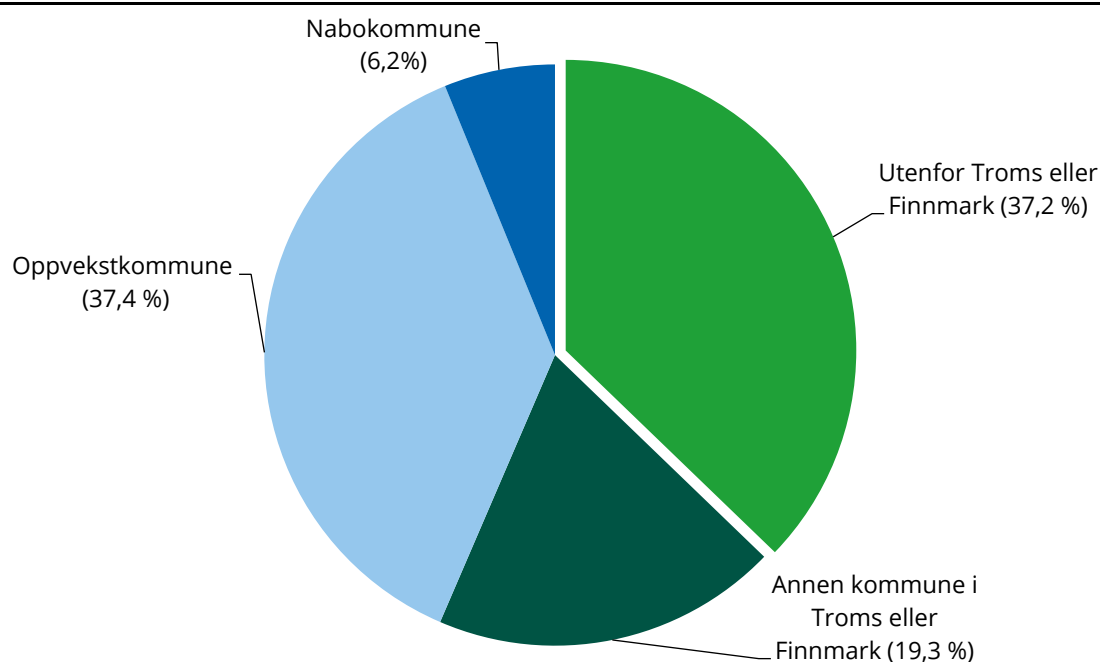
Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.2 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Andre kandidater bor oftere utenfor Troms og Finnmark

Andre kandidater som er oppvokst i Troms og Finnmark, og som fullførte utdanningen sin i 2017, har et noe annerledes bostedsmønster sammenlignet med velferds kandidatene. Blant andre kandidater er det en større andel som bor utenfor Troms og Finnmark to år etter endt utdanning, med 37 prosent. Samme andel var 28 prosent blant velferds kandidatene (Figur 3.1).

En mulig forklaring på variasjoner i bostedsmønstre mellom velferds kandidater og andre kandidater kan være at velferdsyrkene ofte er profesjonsrettet, med en tydelig yrkesvei klar ved endt utdanning. I tillegg er flere av velferdsyrkene på bachelornivå, mens andre kandidater oftere må ta en master for å kvalifisere til ønsket yrkesvei.

Figur 3.3 Bosted to år etter fullført utdanning¹ i 2017, blant andre kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. 2019. Andel

¹Ekskludert velferds kandidater

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.3 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Andre velferds kandidater, det vil si dem som er oppvokst andre steder i landet enn Troms og Finnmark, velger i svært liten grad å studere i de nordligste fylkene. Kun 2,5 prosent av disse tok velferdsutdanningen i Troms eller Finnmark, det vil si 383 av 15 476 andre velferds kandidater. To år etter endt velferdsutdanning har i underkant av 2 prosent av de 15 476 andre velferds kandidater bostedsadresse i Troms eller Finnmark.

Sosialarbeidere og barnehagelærere bor i Troms og Finnmark etter utdanningen

Andelen velferds kandidater som bor i Troms og Finnmark to år etter endt utdanning varierer mellom de ulike typene velferdsutdanning. Tabell 3.1 viser at åtte av ti sosialarbeidere bor i Troms eller Finnmark to år etter endt velferdsutdanning. Det er også en høy andel barnehagelærere som bor i Troms eller Finnmark to år etter fullført utdanning (77 prosent). Dette stemmer godt med resultatene for landet som helhet, hvor Moafi (2022) finner at barnehagelærere oftere bor i oppvekstfylket etter endt utdanning enn andre velferds kandidater.

Minst andel som bor i Troms eller Finnmark etter endt utdanning finner vi blant studentene som har fullført psykologiutdanning, hvor 59 prosent bor i Troms eller Finnmark. Uansett utdanning bor langt flere enn halvparten av velferds kandidater i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning. Dette resultatet samstemmer også godt med velferds kandidater ellers i Norge, hvor psykologistudenter i minst grad bor i oppvekstfylket i årene etter fullført velferdsutdanning (Moafi, 2022).

Tabell 3.1 Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. Etter type velferdsutdanning og bostedsfylke i 2019. Andel

Velferdsutdanninger	Totalt	Troms og Finnmark	Annet fylke
Sosialarbeiderutdanning	136	79,4	20,6
Lærerutdanning	298	67,8	32,2
Psykologiutdanning	49	59,2	40,8
Sykepleieutdanning	237	73,8	26,2
Medisinutdanning	41	68,3	31,7
Barnehagelærerutdanning	91	76,9	23,1

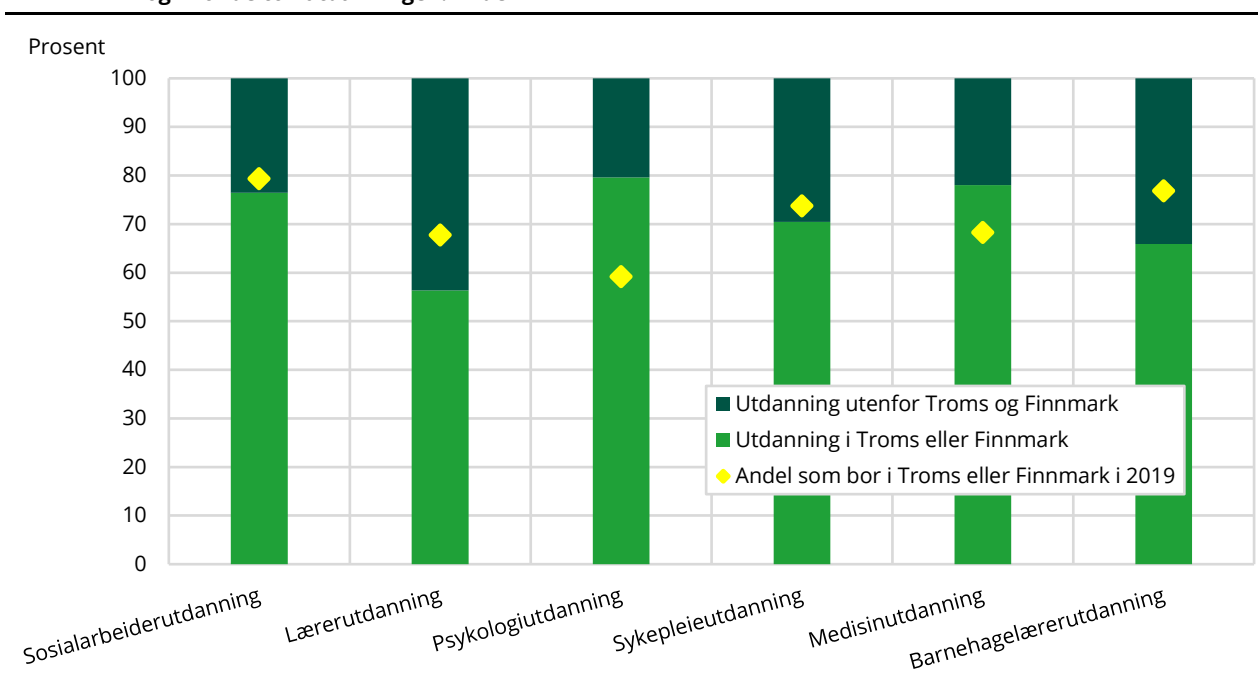
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 3.4 viser andelen som tok utdanningen i Troms eller Finnmark fordelt på de ulike velferdsutdanningene, i tillegg til andelen velferds kandidater som bor i Troms eller Finnmark per 2019 (gule punkter). I de tilfellene hvor den gule markøren ligger høyere enn de lysegrønne søylene, er det en større andel som bor i Troms og Finnmark i 2019 enn andelen som faktisk tok utdanning i Troms og Finnmark.

Blant velferds kandidater som tok sosialarbeider-, lærer-, sykepleier- og barnehagelærerutdanning er det en større andel som bor i Troms og Finnmark i 2019, enn andelen som tok utdanningen i disse fylkene. Blant velferds kandidater som tok lærerutdanning tok 56 prosent denne utdanningen utenfor Troms og Finnmark. Likevel ser vi at 68 prosent av lærerkandidatene bor i Troms og Finnmark i 2019, som vil si at flere velger å flytte tilbake.

Psykologi- og medisinkandidatene skiller seg ut, da det blant disse er størst andel som tok utdanningen i Troms og Finnmark, med rundt åtte av ti kandidater. Her er likevel mønsteret annerledes – selv om det store flertallet tok utdanningen i Troms og Finnmark, er det en lavere andel som bor i disse fylkene i 2019 blant de som tok psykologi- og medisnutdanning. Det vil i årene som kommer være interessant å se om disse mønstrene forsterkes ytterligere, da det siden 2017 er innført flere økonomiske incentivordninger for blant annet lærerstudenter som bosetter seg i Troms og Finnmark.

Figur 3.4 Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 oppvokst i Troms eller Finnmark, etter type velferdsutdanning og hvor de tok utdanningen. Andel

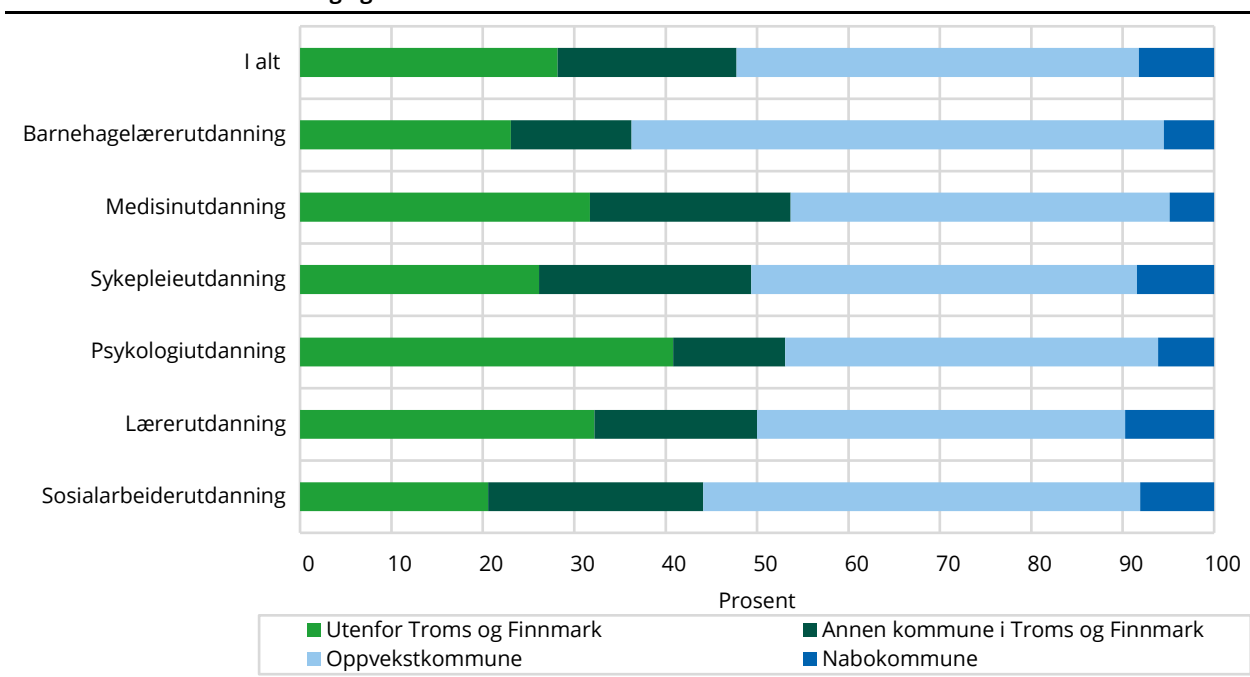
Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.4 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Barnehagelærere bor oftest i oppvekstkommunen fra oppveksten

Det er også forskjell mellom studentene på de ulike velferdsutdanningene i andelen som etter endt utdanning bor i oppvekstkommunen sin. 58 prosent av kandidatene som har gått barnehagelærerutdanning bor i oppvekstkommunen sin to år etter endt utdanning. Selv om velferds-kandidatene som gikk lærerutdanning i minst grad tok utdanningen i Troms eller Finnmark (Figur 3.4), er faktisk halvparten bosatt enten i oppvekstkommunen eller i nabokommunen to år etter endt utdanning. Barnehager og skoler er en type arbeidsplass som finnes i enhver kommune, og jobbmulighetene kan muligens være med på å gjøre det mer attraktivt å bo også i de mindre kommunene for disse velferds-kandidatene.

Blant psykologikandidatene bor 41 prosent i sin oppvekstkommune to år etter endt utdanning. En mulig forklaring kan være at det på lokale steder vil kunne være mindre behov for stillinger innenfor psykologi, sammenlignet med for eksempel barnehage eller undervisning.

Figur 3.5 Bosettingsmønstre blant uteksaminerte velferds-kandidater oppvokst i Troms eller Finnmark, etter type velferdsutdanning og bosted. 2019. Andel

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.5 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

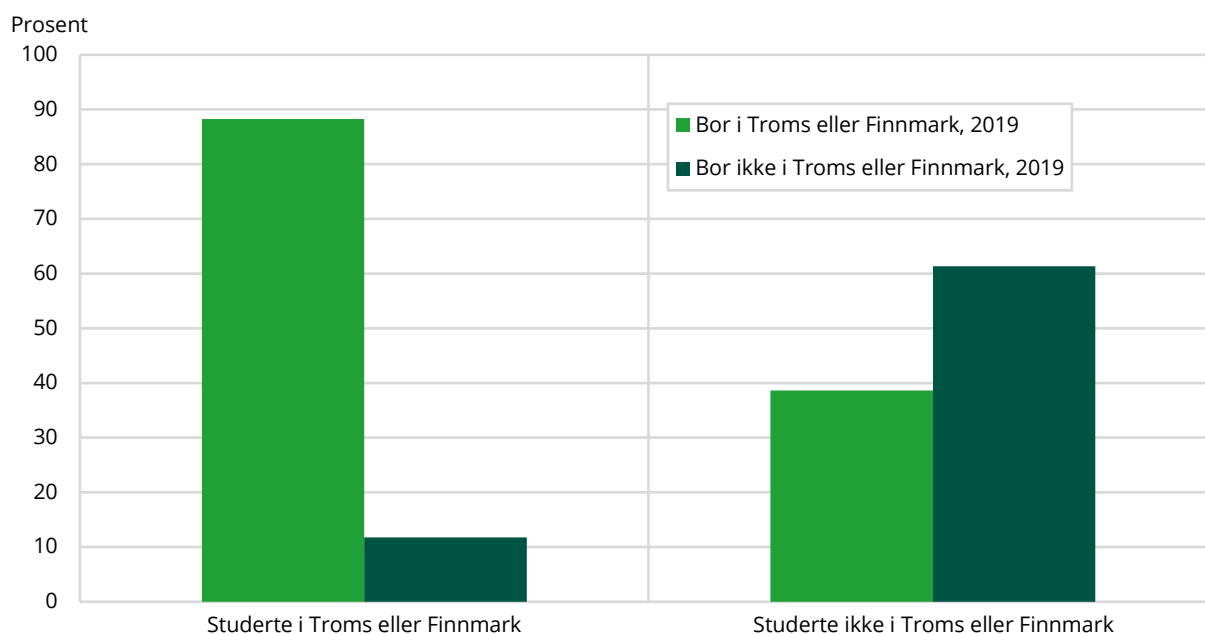
3.2. Hjemfylke

Studerer man i Troms og Finnmark, blir man værende der

Flertallet av velferds-kandidatene som er oppvokst i Troms eller Finnmark, tar utdanningen sin innad i disse to fylkene (67 prosent). Resterende 33 prosent tok utdanningen utenfor Troms og Finnmark.

Figur 3.6 viser hvor stor andel av velferds-kandidatene som bor i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning, etter hvor de tok utdanningen. Blant uteksaminerte velferds-kandidater som tok utdanningen ved en institusjon i Troms eller Finnmark, bodde 88 prosent i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning. Blant velferds-kandidatene som tok utdanningen utenfor disse to fylkene, bodde 39 prosent i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning. Dette er en markant forskjell, og noe som understreker hvordan lokale utdanningstilbud kan være viktig for å dekke behov i det regionale arbeidsmarkedet.

Figur 3.6 Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 fra Troms og Finnmark, etter bosted to år etter endt utdanning og studiested. 2019. Andel

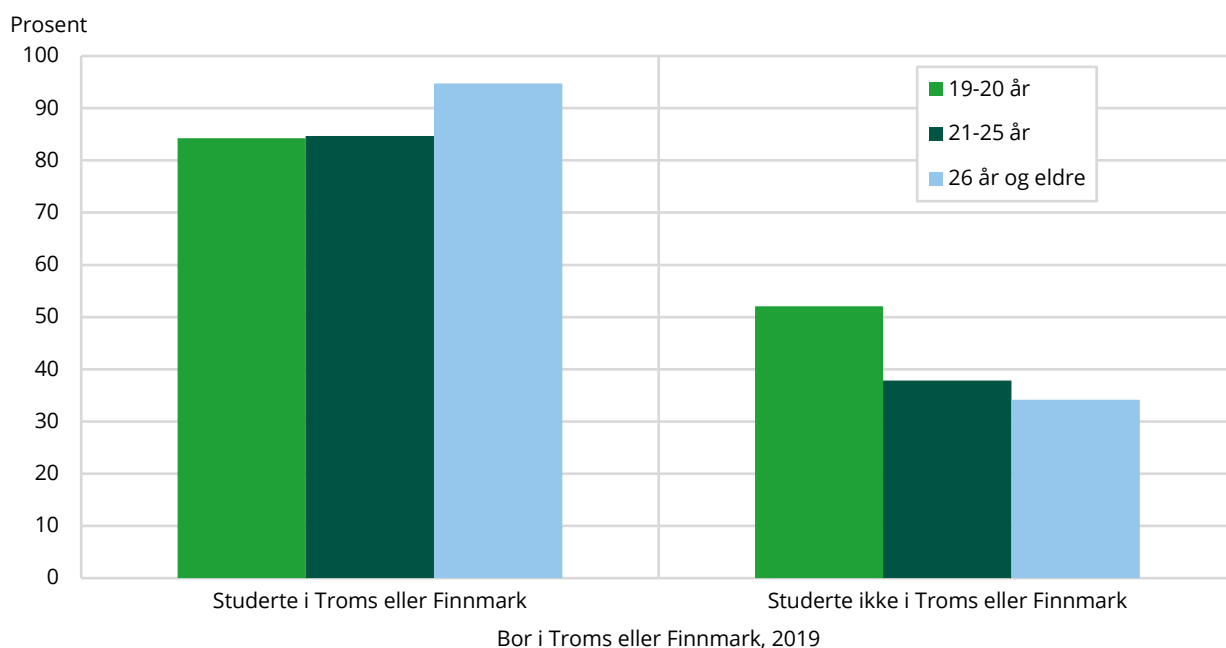
Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.6 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Figur 3.7 viser bosettingsmønster etter endt velferdsutdanning i lys av studentenes alder ved studiestart. Figuren viser andelen av studentene som bor i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning. Blant de som også studerte i Troms eller Finnmark, er det en høy andel som bor i fylkene to år etter endt utdanning, med 84-85 prosent blant de som var under 26 år ved studiestart. Blant de som var 26 år og eldre ved studiestart, og som studerte i Troms og Finnmark, bor 95 prosent i fylket to år etter endt utdanning.

Ser vi derimot på de som tok utdanningen utenfor fylket, er det høyest andel som har flyttet tilbake til Troms og Finnmark blant velferds kandidatene som var mellom 19 og 20 år ved studiestart. Halvparten av disse bor i Troms eller Finnmark i 2019. Andelen er lavere blant de som er eldre, med 34 prosent blant de som var 26 år og eldre ved studiestart.

Studerer man i Troms og Finnmark, bor man som oftest i disse fylkene to år etter endt utdanning også. Dette gjelder spesielt dersom man er eldre enn 26 år når man begynner på studiet sitt. Voksne velferdsstudenter fra Troms og Finnmark ser altså ut til å i stor grad utgjøre en fremtidig ressurs i området. Dette kan styrke forståelsen av desentrale utdanningstilbud som sentrale i å bevare arbeidskraft i nærområdet. Velferds kandidater som er 26 år og eldre vil oftere være etablerte med familie i regionen, så tilgangen på utdanning i nærområdet vil være til fordel for denne gruppen.

Figur 3.7 Andelen blant uteksaminerte velferds kandidater fra Troms og Finnmark i 2017 som bor i Troms eller Finnmark i 2019, etter hvor man studerte og alder ved studiestart. 2019

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.7 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Det er også interessant å sammenligne velferds kandidatene som er oppvokst i Troms eller Finnmark med andre kandidater oppvokst i Troms eller Finnmark. Figur 3.8 viser hvor stor andel som bor i Troms eller Finnmark etter endt utdanning, fordelt på både kandidattype og studiefylke blant dem som ikke studerte i Troms eller Finnmark.

46 prosent av andre kandidater oppvokst i Troms og Finnmark, og som tok utdanning utenfor de to fylkene, har flyttet tilbake til Troms og Finnmark innen to år etter endt utdanning. Dette er 7 prosentpoeng mer enn blant velferds kandidatene som tok utdanning utenfor de to fylkene. Det er altså en større andel som returnerer til oppvekstfylket blant kandidater som tok annen type utdanning enn velferdsutdanning, dersom man tar utdanningen utenfor Troms og Finnmark.

En mulig forklaring kan være at andre kandidater som har interesse for en utdanning som ikke tilbys lokalt, er nødt til å flytte på seg – selv om de kanskje gjerne skulle blitt boende i nærområdet. Noen av de som flytter for å studere ville kanskje ikke flyttet dersom utdanningen fantes i Troms og Finnmark, og nettopp dette kan gjøre at vi ser en større andel som returnerer blant andre kandidater. Velferds kandidater fra Troms og Finnmark har i stor grad tilgang på relevante utdanningstilbud i Troms og Finnmark, og de som flytter for å studere tar dermed et valg om å flytte på seg til tross for eksisterende lokale tilbud. Dette kan muligens også bety at færre er innstilt på å returnere.

Figur 3.8 Bostedsfylke blant kandidater oppvokst i Troms og Finnmark, som tok utdanningen utenfor Troms og Finnmark. Etter kandidattype og bosted to år etter endt utdanning. Andel

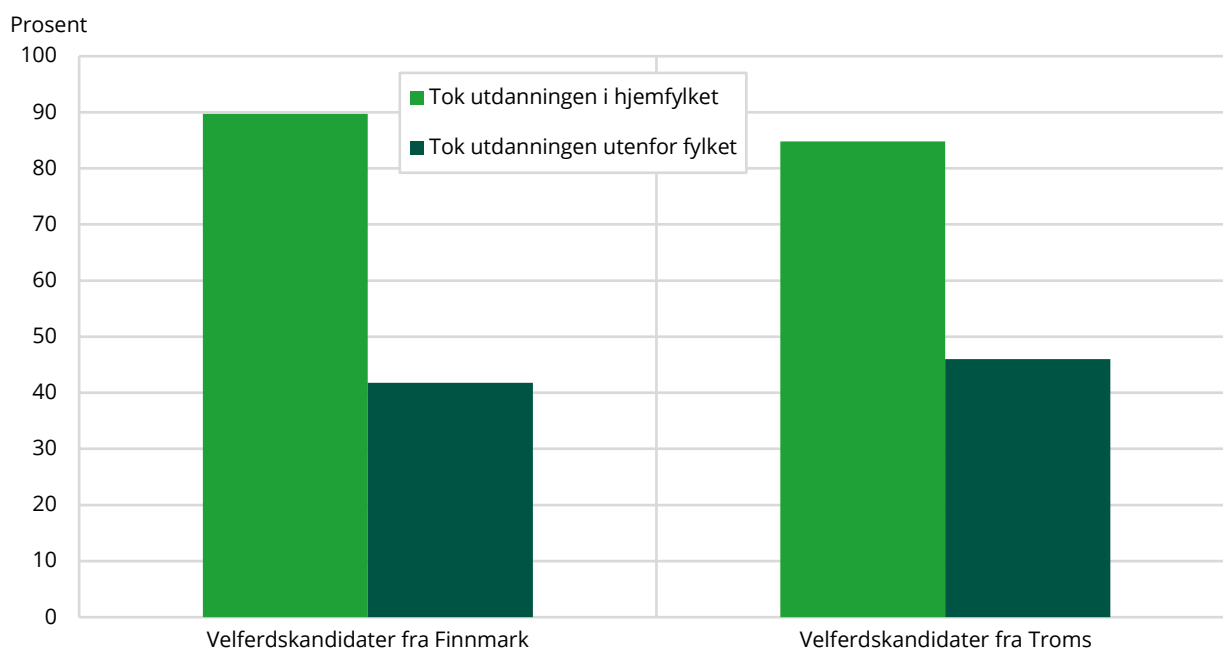
Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.8 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Studerer man i hjemfylket, bor man også i hjemfylket senere

Mens Figur 3.6 viser samlede tall for velferds kandidater fra både Troms og Finnmark, skiller vi i Figur 3.9 mellom velferds kandidater fra enten Troms eller Finnmark. Ni av ti velferds kandidater fra Finnmark som tok utdanningen i Finnmark, bor også i Finnmark to år etter endt utdanning. Velferds kandidater fra Finnmark som tok utdanningen utenfor fylket, er i langt mindre grad bosatt i Finnmark to år etter endt utdanning (42 prosent). Merk at dette også inkluderer dem som tok utdanningen i Troms fylke.

Velferds kandidater fra Troms som tok utdanningen i hjemfylket, bor også i stor grad i Troms to år etter utdanningen (85 prosent). Blant velferds kandidater fra Troms som tok utdanningen utenfor fylket bor 46 prosent i Troms to år etter endt utdanning.

Figur 3.9 Andelen blant uteksaminerte velferds kandidater fra Troms eller Finnmark i 2017 som bor i hjemfylket to år etter endt utdanning, etter studiested. Andel

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.9 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

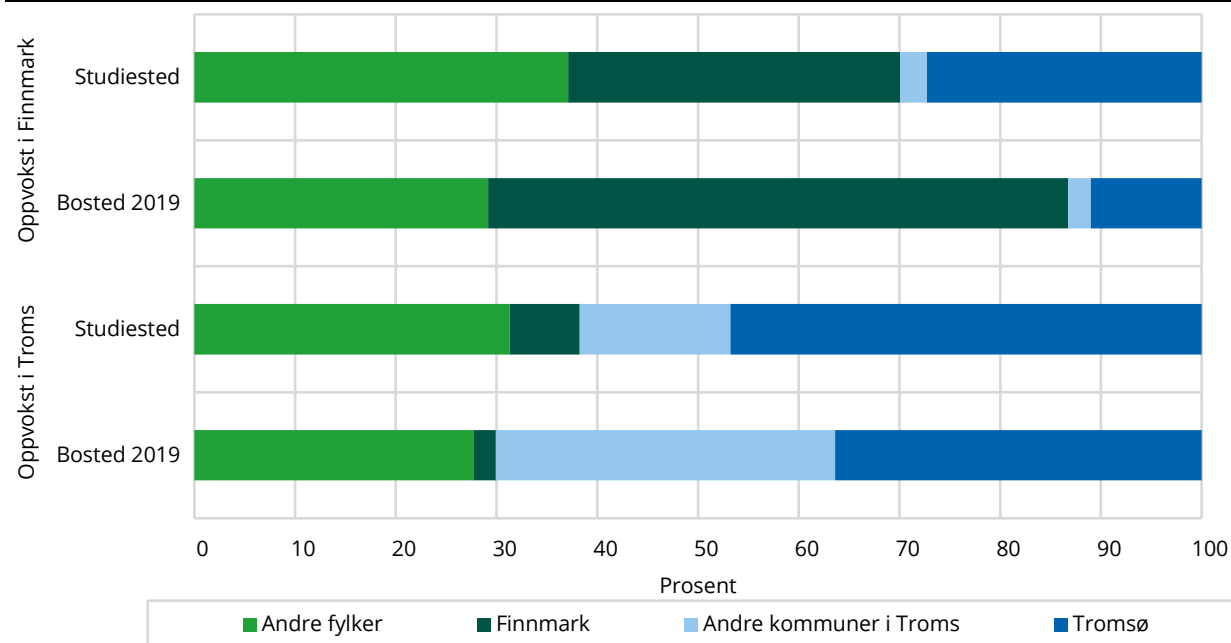
Hvordan fordeler velferds kandidatene seg mellom fylkene?

Blant velferds kandidatene som er oppvokst i Finnmark tok 37 prosent utdanningen utenfor Troms og Finnmark. En av tre tok utdanningen i Finnmark (33 prosent), mens 30 prosent tok utdanningen i Troms. Blant velferds kandidater fra Finnmark som tok utdanningen i Troms tok det store flertallet utdanningen i Tromsø.

To år etter endt utdanning derimot, bor 11 prosent av velferds kandidatene fra Finnmark i Tromsø. Andelen som bor i Finnmark er oppe i 58 prosent to år etter endt utdanning.

Blant velferds kandidatene fra Troms tok 47 prosent utdanningen ved et lærested i Tromsø by. Ytterligere 15 prosent studerte i en annen kommune i Troms, og bare 7 prosent tok utdanningen sin i Finnmark. 31 prosent tok utdanningen utenfor Troms og Finnmark, og denne andelen er noe lavere blant velferds kandidatene fra Troms enn de fra Finnmark.

I 2019, to år etter endt utdanning, bor 36 prosent av velferds kandidatene fra Troms i Tromsø by. 34 prosent bor i andre kommuner i Troms fylke, en langt større andel enn andelen som tok utdanning i disse kommunene. 2 prosent bor i Finnmark, og resterende 28 prosent bor i andre fylker.

Figur 3.10 Velferdskandidaters studiested og bosted to år etter endt utdanning, etter oppvekstfylke. Andel

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.10 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

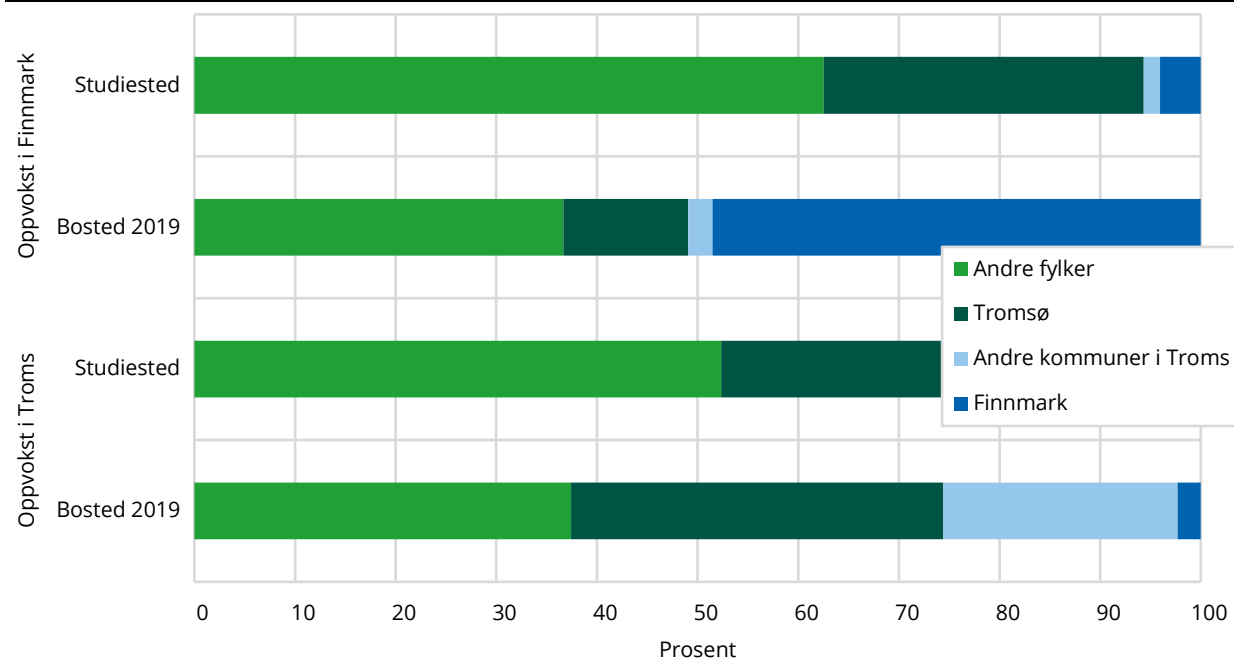
Andre kandidater tar oftere utdanning utenfor Troms og Finnmark

Andre kandidater har et ganske annerledes mønster enn velferdskandidatene (Figur 3.11). Hele 63 prosent av andre kandidater fra Finnmark tar utdanningen i andre fylker i Norge. Tilsvarende andel blant velferdskandidatene var 37 prosent (Figur 3.10). Kun 5 prosent av de andre kandidatene fra Finnmark tok utdanningen sin i hjemfylket Finnmark, mens en av tre tok utdanningen i nabofylket Troms.

To år etter endt utdanning bor i underkant av 49 prosent av andre kandidater i Finnmark igjen. 15 prosent bor i Troms, og 37 prosent bor i andre fylker. Selv om en svært liten andel av andre kandidater fra Finnmark faktisk studerer i fylket, har altså en markant andel bosted i Finnmark to år etter utdanningen.

Blant andre kandidater oppvokst i Troms tok over halvparten (52 prosent) utdanningen sin i et annet fylke i Norge. 42 prosent tok utdanningen i Tromsø by, og 5 prosent i andre kommuner i Troms. Marginale 0,1 prosent tok utdanningen sin i Finnmark. Den blå søylen for Finnmark er omtrent ikke-eksisterende blant andre kandidater fra Troms, som tilsier at det verken benyttes som studiefylke eller som bosted for disse kandidatene.

To år etter endt utdanning bor 2 prosent i Finnmark fylke, men mer enn halvparten er bosatt i Troms. Fortsatt bor 37 prosent i andre fylker enn Troms og Finnmark. Hvor den enkelte tar utdanningen sin reflekterer i stor grad tilgangen på relevante studietilbud.

Figur 3.11 Andre kandidaters studiested og bosted to år etter endt utdanning, etter oppvekstfylke. Andel

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.11 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

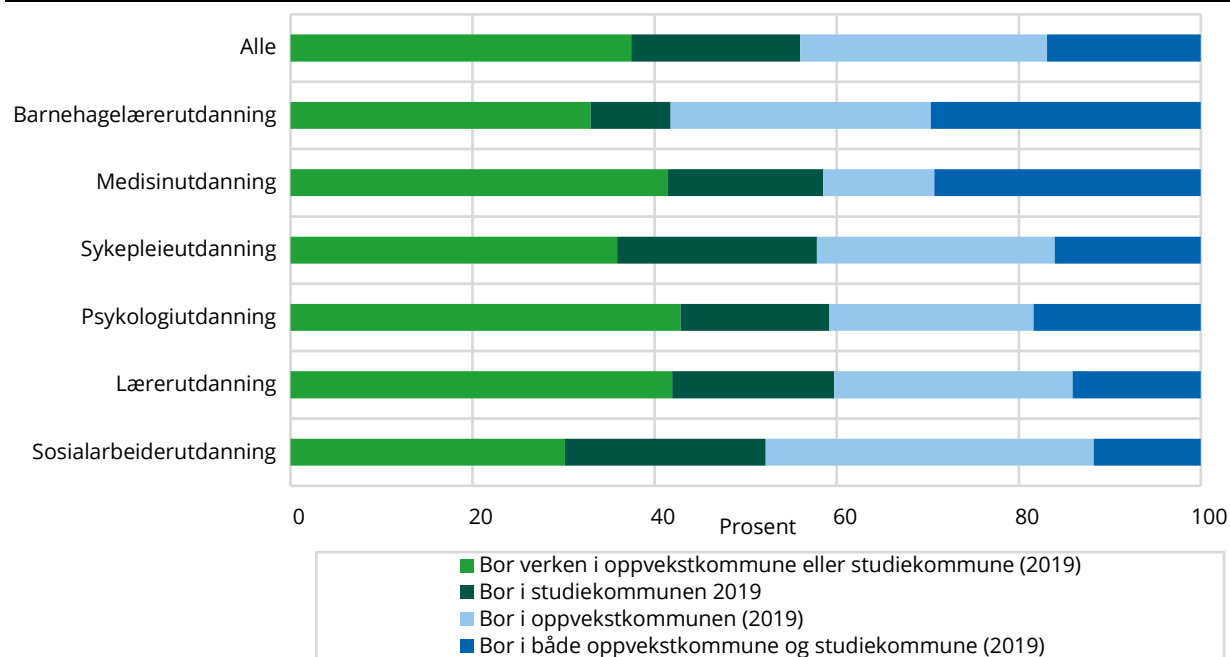
3.3. Studiested

Hvor mange velferds kandidater bor der de studerte?

Bosted to år etter endt utdanning blant velferds kandidater kan også brytes ned på om kommunen man bor i per 2019 er den samme som man er oppvokst i (oppvekstkommune), studerte i (studiekommune) eller begge deler.

17 prosent av velferds kandidatene bor i oppvekstkommunen sin i 2019, og studerte også i denne kommunen. Disse har altså studert i samme kommune som de er oppvokst, og har også valgt å bli boende etter endt utdanning. 27 prosent har i 2019 flyttet tilbake til kommunen de vokste opp i, etter å ha studert i en annen kommune. Til sammen utgjør dette de 44 prosentene som bor i oppvekstkommunen to år etter endt velferdsutdanning, som vist i Figur 3.1.

Blant alle velferds kandidater i analysepopulasjonen bor 37 prosent i en annen kommune enn de har vokst opp i eller studert i. De har altså bosatt seg i en annen kommune enn der de vokste opp eller studerte. Ytterligere 19 prosent bor i studiekommunen sin, det vil si kommunen de flyttet for å ta utdanning i. Det er trolig slik at en del av disse har fortsatt studiene, og derfor fortsetter å bo i studiekommunen.

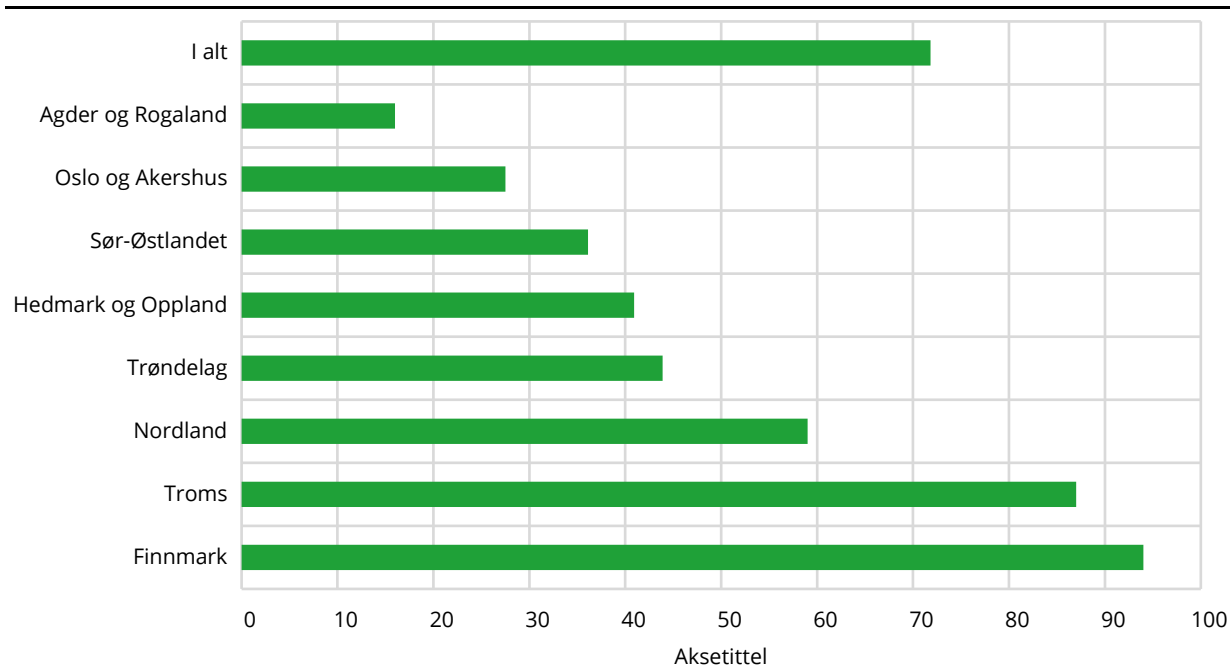
Figur 3.12 Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, etter type velferdsutdanning. 2019. Andel

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.12 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Har det noe å si hvor i landet man studerte?

Figur 3.13 viser andelen velferds kandidater som bor i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning, fordelt på hvilket fylke de tok utdanningen i. 94 prosent av velferds kandidatene som tok utdanningen i Finnmark, bor også i Finnmark to år etterpå. Merk at dette gjelder kandidater uavhengig av om det var i Troms eller Finnmark man vokste opp. Det samme gjelder 87 prosent av velferds kandidatene som tok utdanningen sin i Troms. Velferds kandidater som tar utdanning i Troms eller Finnmark blir altså i svært stor grad boende i det aktuelle fylket, noe som betyr at den lokalt tilgjengelige utdanningen har sikret at kompetansen kommer fylket til gode. Desentrale utdanningstilbud kan være et viktig ledd i å sikre produksjonen av, men også tilgangen på, ettertraktede velferds kandidater.

Det ser ut til å være en viss trend at andelen velferds kandidater som flytter tilbake til Troms eller Finnmark er høyere jo nærmere fylket er geografisk til Troms og Finnmark. 59 prosent av velferds kandidatene som tok utdanningen sin i Nordland, flyttet tilbake til Troms og Finnmark innen to år etter endt velferds utdanning. Blant velferds kandidatene som tok utdanningen sin i Trøndelag gjelder dette 44 prosent.

Figur 3.13 Andelen som bor i Troms eller Finnmark to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, etter landsdel¹,². 2019

¹ Nord-Norge som landsdel er splittet opp for å vise resultater for Troms og Finnmark separat.

² Vestlandet er holdt utenfor figuren på grunn av få observasjoner

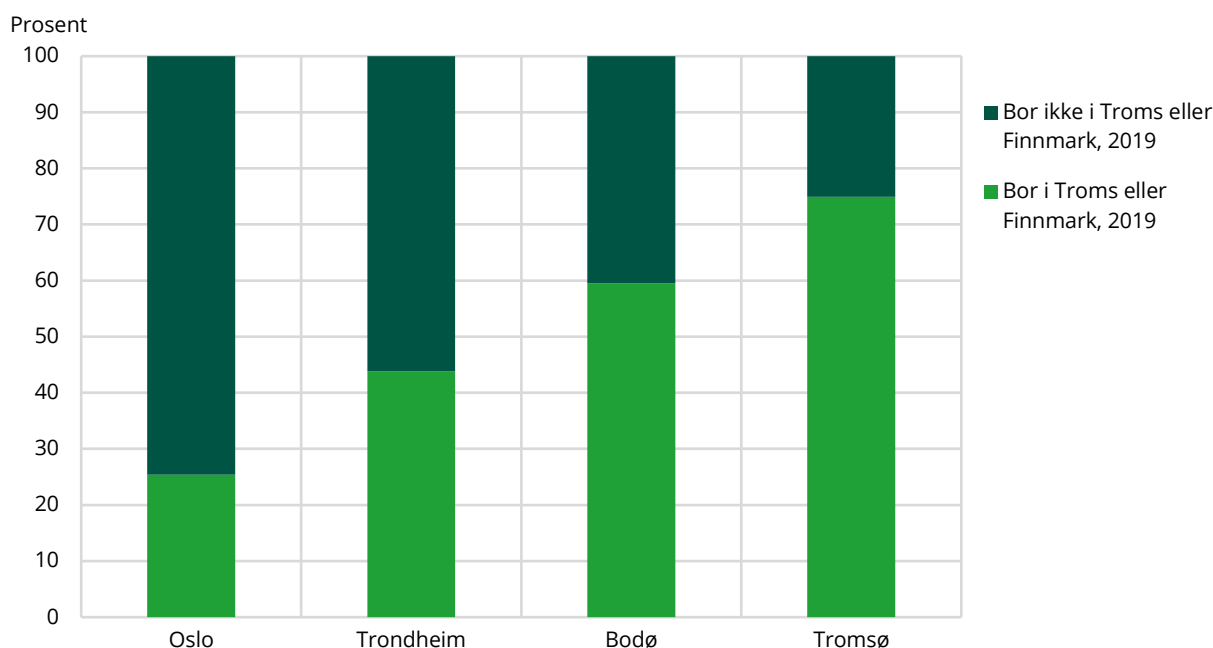
Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.13 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

En av fire som tok utdanningen i Oslo har flyttet tilbake til Troms og Finnmark

Andelen som flytter tilbake til Troms eller Finnmark etter fullført velferdsutdanning varierer også med studieby. Figur 3.14 viser andelen som bodde i Troms eller Finnmark i 2019 blant velferds kandidater som tok utdanningen i Oslo, Trondheim, Bodø og Tromsø.

Tre av fire velferds kandidater fra Troms og Finnmark som tok utdanningen sin i Oslo, bodde utenfor Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning. Blant de som tok utdanning i Trondheim gjelder dette over halvparten, med 56 prosent. Blant velferds kandidatene som tok utdanningen sin i Bodø er det en høyere andel som har flyttet tilbake til Troms og Finnmark, med 60 prosent. Her kan man også se et mønster i at studiebyenes geografiske avstand fra Troms og Finnmark sammenfaller med andelen som flytter tilbake, hvor det er slik at jo lenger unna man studerer fra hjemfylket, jo større andel blir værende utenfor Troms og Finnmark etterpå. Figuren viser også at hele 75 prosent av velferds kandidatene som studerte i Tromsø, fortsatt bor i Troms og Finnmark to år etter endt utdanning. Dette er en regelrett omvendt andel av det som foregår hos velferds kandidater som studerte i Oslo, hvor mindretallet returnerer innen to år.

Man kan også se funnene i lys av figur 3.13, og merke seg at andelen velferds kandidater som flytter tilbake til Troms og Finnmark er lavere i de store studiebyene sammenlignet med landsdelen studiebyen ligger i. Dette forteller at velferds kandidatene oftere blir boende i disse store studiebyene, heller enn i områder med mindre læresteder i samme landsdel.

Figur 3.14 Andelen som bor i Troms eller Finnmark blant velferdskandidater som tok utdanning utenfor fylket, etter studieby, 2019

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.14 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Halvparten blir boende i Tromsø

Det er også interessant å se nøyer på velferdskandidatene som tok utdanningen sin i Tromsø, den klart største studiekommunen i Troms og Finnmark. Blant alle velferdskandidatene fra Troms og Finnmark tok 41 prosent utdanningen sin i Tromsø. Andelen er tilnærmet lik blant andre kandidater fra Troms og Finnmark.

Blant velferdskandidatene som studerte i Tromsø, bor 49 prosent av disse fortsatt i Tromsø to år etter endt velferdsutdanning (2019). Andelen andre kandidater som har blitt værende i Tromsø etter endt utdanning er noe høyere, med 52 prosent. Omtrent halvparten av kandidatene fra Troms og Finnmark som studerte i Tromsø, uavhengig av hvilken utdanning de tok, bor dermed fortsatt i Tromsø to år etter endt utdanning i 2017.

Tabell 3.2 Studenter i Tromsø, etter kandidattype og bosted to år etter endt utdanning, 2019

	I alt	Studerte i Tromsø (uteksaminert i 2017)		Bor i Tromsø i 2019, studerte i Tromsø	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Velferdskandidater	852	347	40,7	171	49,3
Andre kandidater	1 376	544	39,5	285	52,4
Andre velferdskandidater	15 476	249	1,6	64	25,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3.4. Sentralitet

En annen måte å vurdere hvordan velferdskandidatene flytter på seg er ved å se til sentralitet, altså om man flytter seg til et sted som er mer eller mindre sentralt – både sammenlignet med hvor man er oppvokst og hvor man studerte. Som pekt på tidligere er det ulikt flyttemønster mellom studenter i større studiebyer og studenter i andre deler av landsdelen som de store studiebyene tilhører.

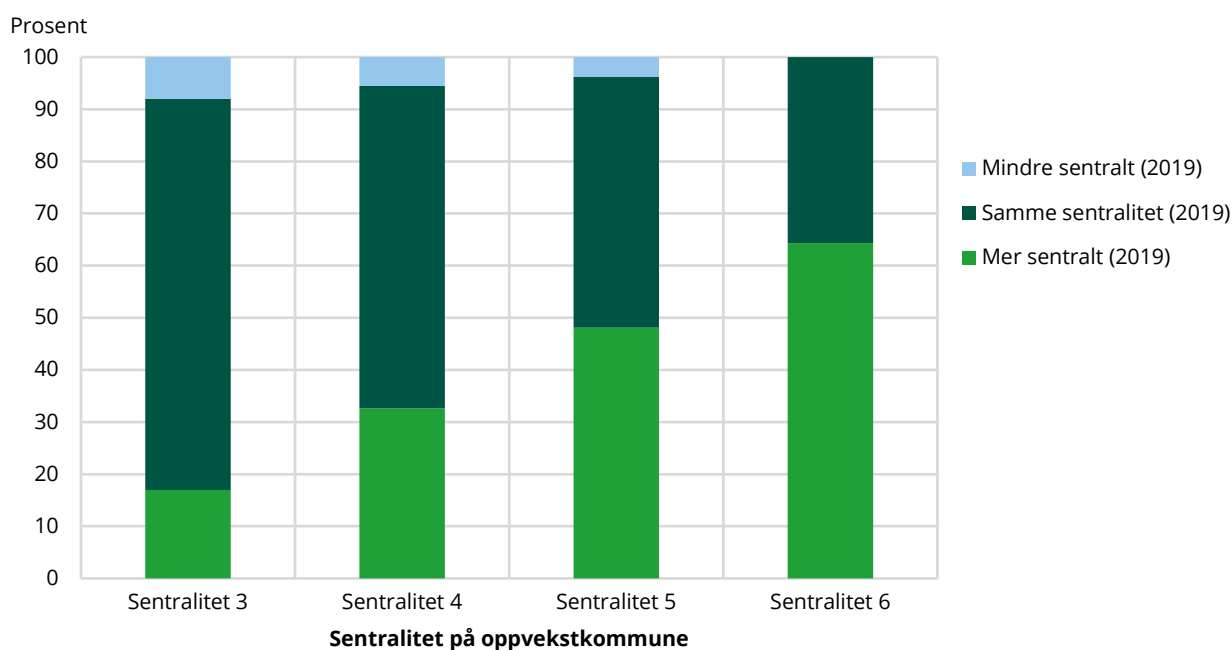
Figur 3.15 gir en oversikt over det generelle flyttemønsteret til velferdskandidatene basert på sentralitet. Blant velferdskandidatene som er oppvokst i sentralitet 3, det vil si Tromsø, ser vi at hele tre av fire også bor i samme sentralitet to år etter endt utdanning. Mens 8 prosent av

velferdskandidatene fra Tromsø bor på et mindre sentralt sted enn de er oppvokst, er 17 prosent bosatt i en mer sentral kommune. I dette tilfellet vet vi at disse 17 prosentene er bosatt utenfor Troms og Finnmark, da ingen kommuner er mer sentrale enn Tromsø i Troms og Finnmark.

Generelt er det svært få som bosetter seg i en kommune som er mindre sentral enn den kommunen de har vokst opp i. Det betyr at distriktskommuner i Troms og Finnmark i liten grad vil oppleve tilflytting fra velferdskandidater som selv er oppvokst mer sentralt i Troms og Finnmark. Den lyseblå delen av søylen i Figur 3.15 viser andelen som flytter til en mindre sentral kommune etter utdanningen. For eksempel er i underkant av 6 prosent av velferdskandidatene fra Alta, Hammerfest og Harstad (sentralitet 4) bosatt i en distriktskommune etter endt utdanning.

36 prosent av velferdskandidatene som er oppvokst i de minst sentrale kommunene (sentralitet 6), bor i en sentralitet-6 kommune to år etter endt utdanning. Det vil si at nærmere to av tre velferdskandidater fra de minst sentrale kommunene ikke returnerer til en slik kommune, men heller bosetter seg mer sentralt innen to år etter endt utdanning. Når det i tillegg er slik at få velferdskandidater bosetter seg i en mindre sentral kommune enn de har vokst opp, betyr dette at de minste distriktskommunene i stor grad avhenger av at egne innbyggere tar velferdsutdanninger.

Figur 3.15 Flyttemønster blant velferdskandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter sentralitet på oppvekstkommune og bostedskommune. 2019. Andel

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.15 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

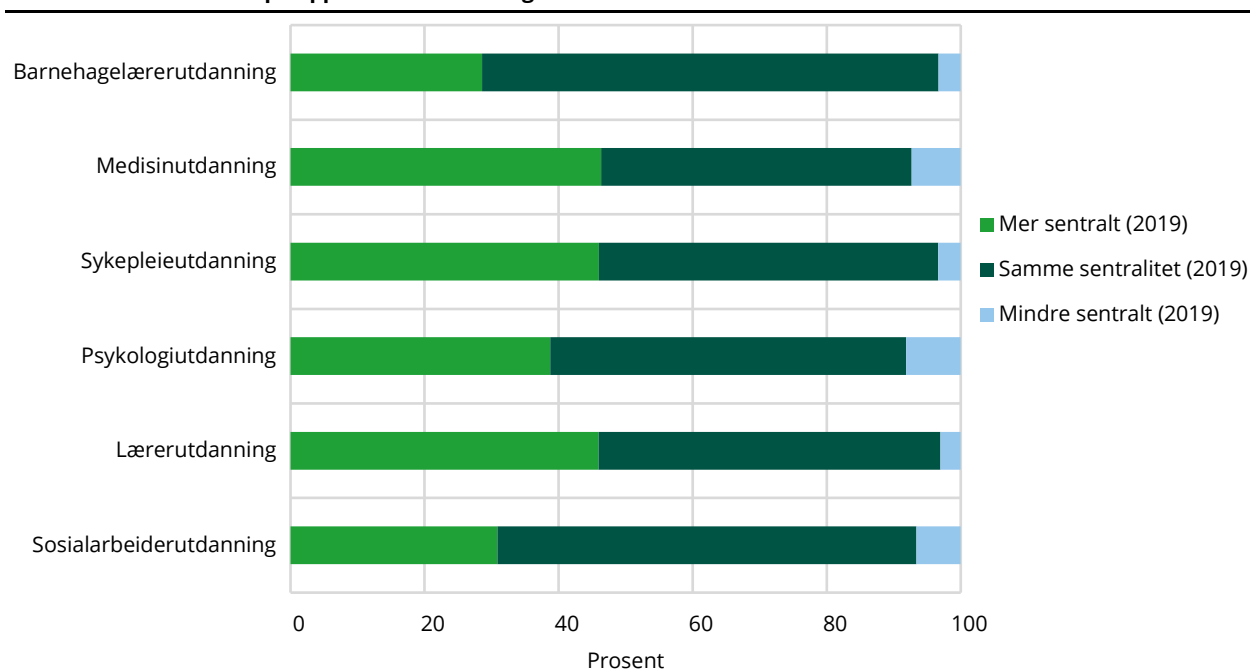
Barnehagelærere bor oftest i kommuner med samme sentralitet som oppvekstkommunen

Figur 3.16 fordeler velferdskandidatenes flyttemønster etter hvilken type utdanning de tok, og om de i 2019 bor mer eller mindre sentralt enn de vokste opp. Blant velferdskandidatene som fullførte barnehagelærerutdanning i 2017 bor 68 prosent i en kommune som har samme sentralitet som oppvekstkommunen. Blant sykepleiere og lærere gjelder dette omtrent halvparten. Dette samstemmer godt med hvordan barnehagelærerne også er de kandidatene som oftest bor i oppvekstkommunen etter endt utdanning.

Svært få bosetter seg i en mindre sentral kommune enn de er oppvokst. Dette forekommer faktisk oftest hos velferdskandidater som har tatt utdanning innenfor medisin (7 prosent) og psykologi (8 prosent). En mulig forklaring kan være at disse kandidatene har vært nødt til å flytte på seg for å få

jobb eller turnusstilling, og at konkurranse om plassene gjør at man aksepterer å bosette seg i en mindre sentral kommune.

Figur 3.16 Flyttemønster blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter type utdanning, sentralitet på oppvekstkommune og bostedskommune. 2019. Andel

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.16 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

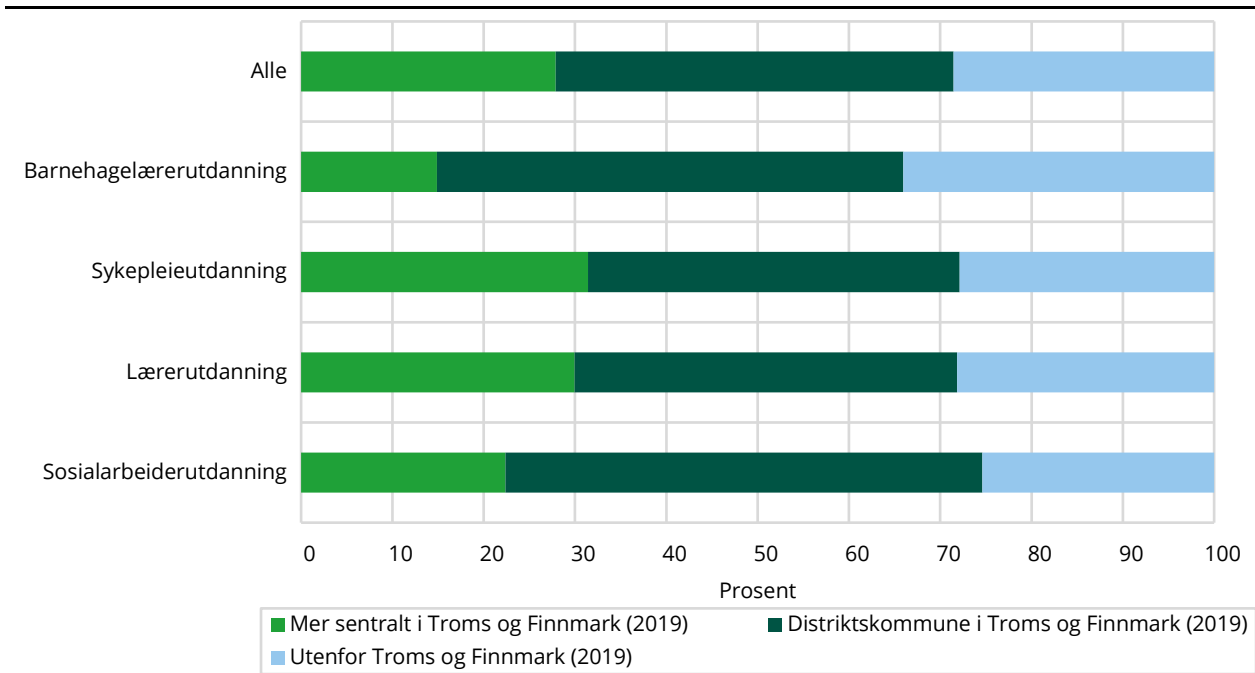
Hvem blir i distriktet?

Figur 3.17 viser flyttemønster blant velferds kandidater som er oppvokst i en distriktskommune (sentralitet 5 og 6), fordelt på utvalgte utdanninger. Noen utdanninger er ekskludert fra figuren grunnet for få observasjoner.

Blant velferds kandidatene som er oppvokst i distriktskommuner i Troms og Finnmark, er det barnehagelærerne som i størst grad har bosatt seg utenfor fylket, med en av tre. Likevel bor halvparten av barnehagelærerne fra distriktene i Troms og Finnmark i en distriktskommune i Troms og Finnmark etter endt utdanning (51 prosent). Halvparten av velferds kandidatene fra distriktskommuner som tok barnehagelærerutdanning tilfører altså etterspurt kompetanse tilbake til distriktet.

Blant velferds kandidater som tok utdanning i sykepleie eller lærerutdanning er det 28 prosent som er bosatt utenfor fylket. Omtrent tre av ti som har bosatt seg i en mer sentral kommune i Troms og Finnmark. Under halvparten har dermed innen to år etter endt velferdsutdanning i sykepleie eller lærerutdanning valgt å bo i en distriktskommune i Troms og Finnmark.

Velferds kandidater som er oppvokst i distriktet og som fullførte sosialarbeiderutdanning i 2017 er gruppen som i minst grad forlater fylket. 52 prosent bor i en distriktskommune i Troms og Finnmark innen to år etter endt utdanning. Søylen som viser fordelingen blant alle velferds kandidater, viser at i underkant av 44 prosent av velferds kandidatene fra distriktskommunene i Troms og Finnmark er bosatt i en distriktskommune i Troms og Finnmark to år etter endt utdanning. 28 prosent har bosatt seg i en mer sentral kommune i Troms og Finnmark, og 28 prosent bor i en kommune utenfor Troms og Finnmark.

Figur 3.17 Bostedskommune blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, blant de som er oppvokst i distriktskommuner. Etter type utdanning. 2019. Andel

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.17 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

3.5. Trekk ved kandidatene

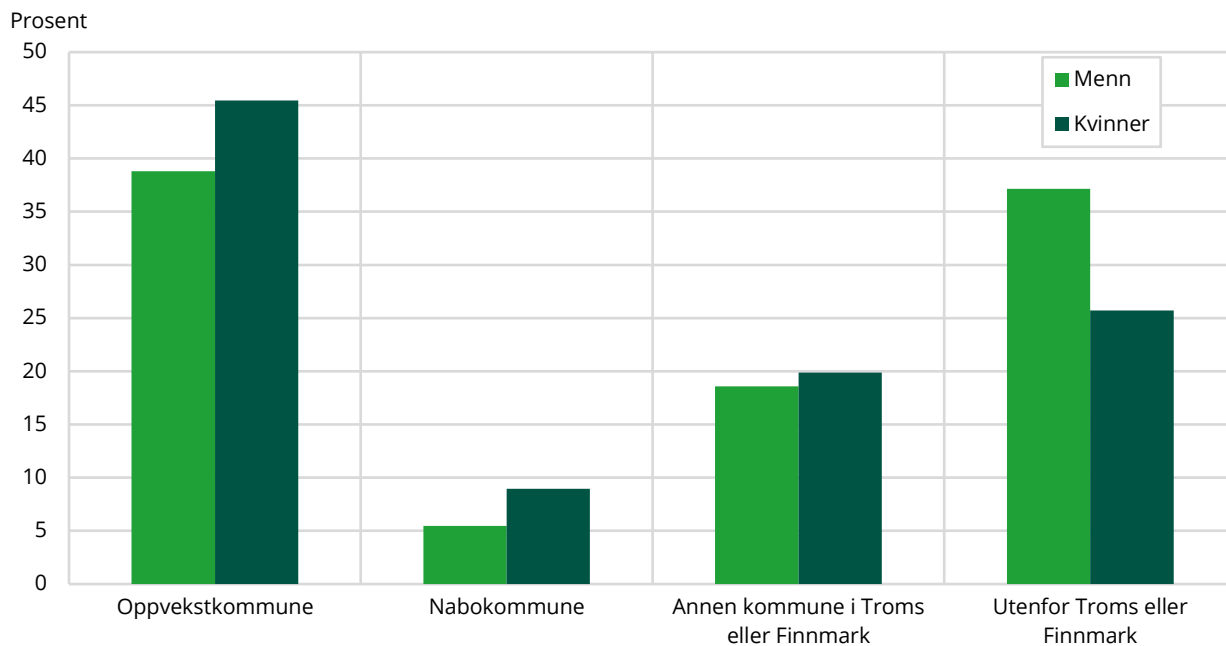
Vi har i de foregående kapitlene i stor grad fokusert på bosettingsmønstre med ulike perspektiver. Kjennetegn ved kandidatene er også interessant, og vi vil her se nærmere på kjønn og sosial bakgrunn hos velferds kandidatene.

Mannlige velferds kandidater bor oftere i andre fylker etter utdanningen

Vi vet at menn utgjør en liten andel av velferds kandidatene (Tabell 2.2). I tillegg er det slik at mannlige velferds kandidater i større grad bosetter seg utenfor Troms og Finnmark etter endt utdanning enn kvinnelige velferds kandidater. Den allerede begrensede mengden mannlige velferds kandidater er altså i mindre grad tilgjengelig på det lokale arbeidsmarkedet i Troms og Finnmark, hvor 38 prosent ikke bor i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning.

Figur 3.18 viser også at det er en større andel blant de kvinnelige velferds kandidatene som bosetter seg i sin oppvekstkommune eller i nabokommunen.

Figur 3.18 Bosted blant velferdskandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter kjønn. 2019. Andel

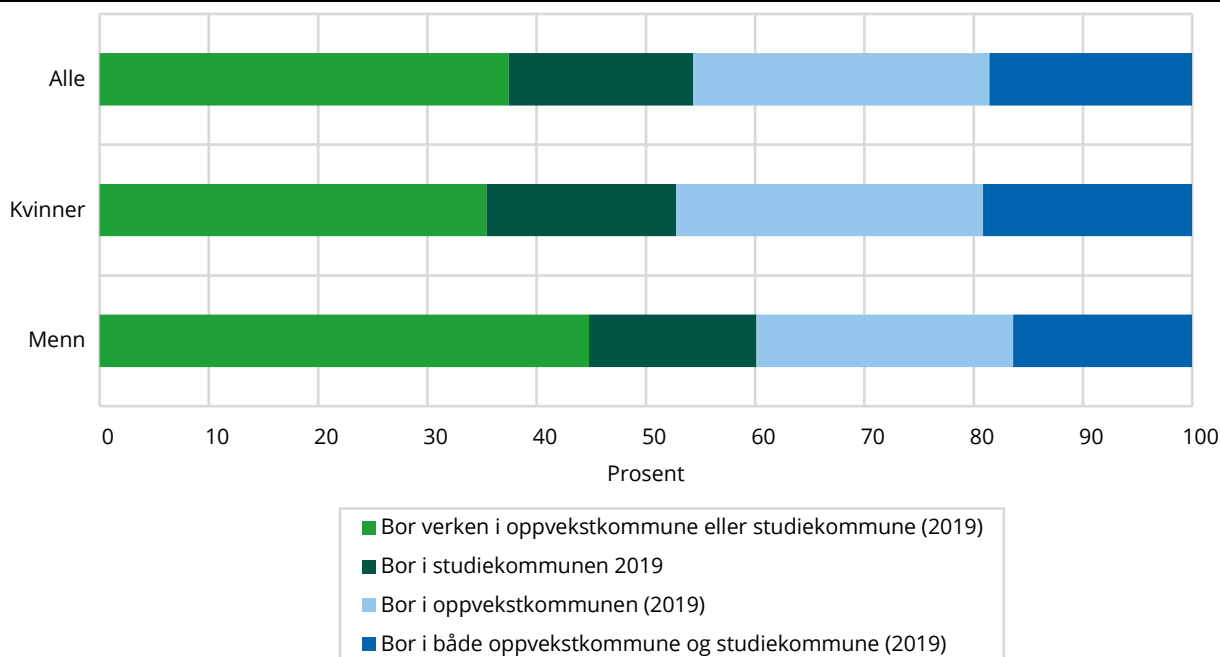

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.18 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Figur 3.19 bekrefter det samme bildet som Figur 3.18. 45 prosent av mannlige velferdskandidater bor verken i sin oppvekstkommune eller studiekommune to år etter endt utdanning, mot 35 prosent av kvinnelige velferdskandidater. Det er også en noe større andel kvinner enn menn som studerer i oppvekstkommunen, og som blir boende der etter endt utdanning.

45 prosent av mannlige velferdskandidater bor verken i oppvekstkommunen eller studiekommunen sin to år etter endt utdanning. Det betyr at de både flyttet for å studere, men også at de etter endt utdanning har flyttet til et annet sted.

Figur 3.19 Bosted blant velferdskandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter kjønn. 2019. Andel

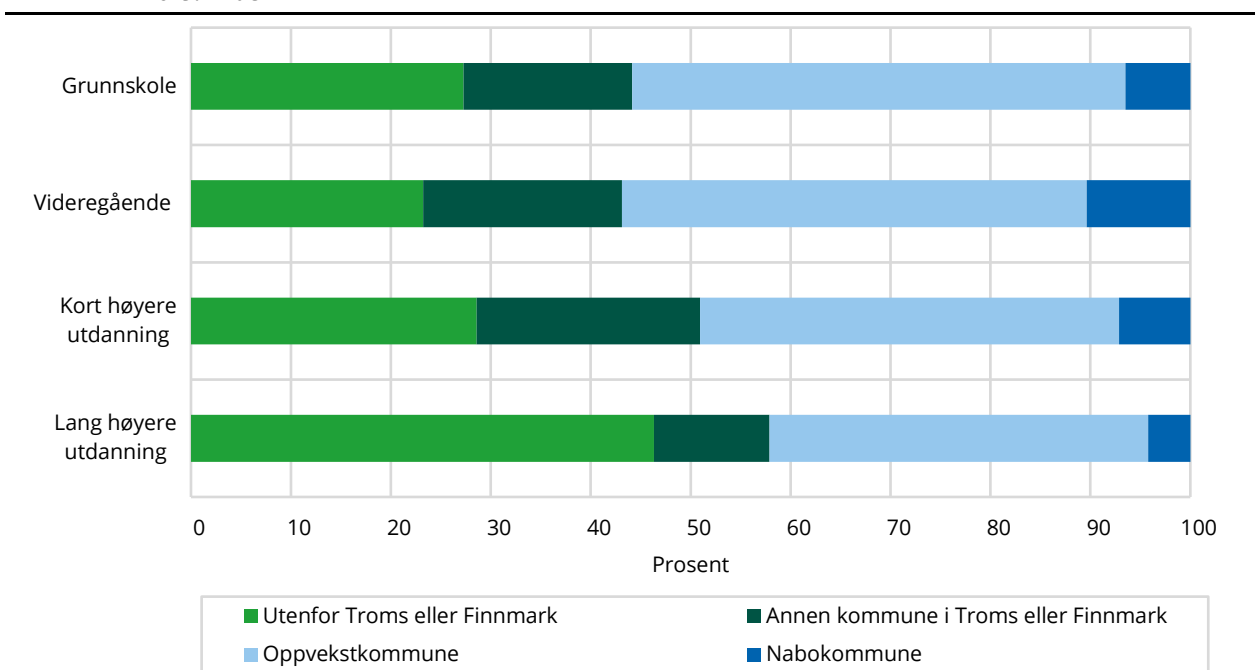
Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.19 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Foreldrenes utdanningsnivå

I mange sammenhenger finner man at foreldrenes utdanningsnivå påvirker utdanningsvalg og fullføring i høyere utdanning. I Figur 3.20 fordeles velferdskandidatenes bosettingsmønstre etter foreldrenes utdanningsnivå, som et mål på sosial bakgrunn.

Velferdskandidater som har foreldre med lang høyere utdanning, det vil si utdanning med varighet på mer enn 4 år på universitets- og høgskolenivå, bor i størst grad utenfor Troms og Finnmark etter endt velferdsutdanning. Omvendt betyr dette at velferdskandidater som har foreldre uten fullført høyere utdanning oftere er bosatt på oppvekststedet etter endt utdanning. Moafi (2022) fant også at velferdskandidater med foreldre uten fullført høyere utdanning oftere var bosatt på oppvekststedet etter endt utdanning.

Figur 3.20 Bosted blant velferdskandidater¹ to år etter endt utdanning i 2017, etter foreldrenes utdanningsnivå. 2019. Andel

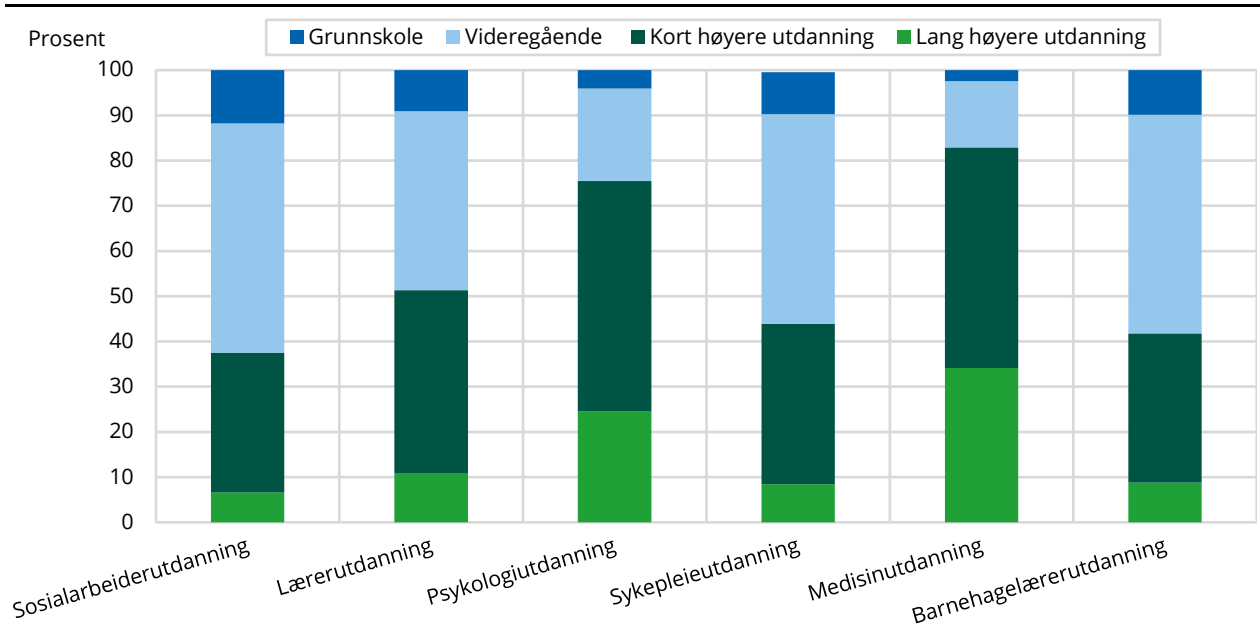

¹ 1 velferdskandidat har ukjent utdanningsnivå hos foreldrene, og er holdt utenfor tabellen. Totalen er derfor på 851 velferdskandidater. Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.20 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

Det er stor variasjon i foreldrenes utdanningsnivå blant velferdskandidater på de ulike utdannings-typene. Hos velferdskandidater som fullførte utdanning innenfor medisin og psykologi har foreldrene oftest høyere utdanning, med 76 prosent blant psykologikandidatene og 83 prosent blant medisinkandidatene. Andelen bikker 51 prosent blant lærerkandidatene, men ellers er under halvparten av foreldrene til velferdskandidatene på sosialarbeider-, sykepleie- og barnehagelærer-utdanning registrert med fullført høyere utdanning.

Som vi har sett er det velferdskandidater innenfor spesielt psykologi og også medisin som i minst grad bor i Troms og Finnmark etter endt utdanning. Det er vanskelig å peke på enkeltstående årsaker, og det er like gjerne muligheter på arbeidsmarkedet som det kan være impulser hjemmefra som kan ha påvirkning på dette.

Figur 3.21 Foreldrenes utdanningsnivå blant uteksaminerte velferds kandidater i 2017, etter type velferdsutdanning. Andel

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Se tallgrunnlag i Tabell A3.21 (Vedlegg A: Vedleggstabeller)

4. Hva betyr dette for Troms og Finnmark?

Gjennom rapporten har vi undersøkt hvordan velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark bosetter seg i etterkant av fullført utdanning. Et sentralt spørsmål har vært om utdanning i nærområdet fører til at kandidatene i større grad blir boende også etter endt utdanning. Noen av resultatene kan være lystig lesing i et distriktsperspektiv.

To av tre velferds kandidater fra Troms og Finnmark tar utdanningen sin innad i disse to fylkene. Resultatene viser også at lokale velferds kandidater som tar utdanningen i hjemfylket i stor grad blir boende også etter fullført utdanning. Hele 90 prosent av velferds kandidatene fra Finnmark som tok utdanningen sin i hjemfylket bor også i Finnmark to år etterpå. Tallene er også høye for Troms, med en andel på 85 prosent som blir boende blant de som både er oppvokst og tok utdanningen innad i Troms fylke. Det at velferds kandidater som tar utdanning i hjemfylket i svært stor grad blir boende i hjemfylket, tilsier at man ved å tilby nødvendige utdanningsretninger lokalt vil kunne sikre at kompetansen kommer fylket til gode i fremtiden.

Omvendt ser vi at velferds kandidater som tar utdanningen utenfor Troms eller Finnmark i klart mindre grad returnerer, med kun 39 prosent som bor i Troms eller Finnmark to år etterpå. Vi har ikke undersøkt om disse velferds kandidatene flytter tilbake i et lengre tidsperspektiv.

4.1. Distriktskommunene må være selvforsynte

Rapporten har vist at velferds kandidatene i liten grad flytter til mindre sentrale steder enn de selv er oppvokst når de har fullført utdanningen. Det vil si at distriktskommunene i Troms og Finnmark, og spesielt de minst sentrale (sentralitet 6), har en langt mindre «pool» av uteksaminerte velferds kandidater som er villige til å bo der. Dette understreker viktigheten av at personer fra distriktskommuner søker seg til velferds utdanninger, og at det finnes til lokale utdanningstilbud. Funnene i rapporten tilsier at man ved å ha tilgang på velferds utdanningene lokalt, det vil si maksimalt innenfor fylkesgrensene til Troms og Finnmark, beholder det store flertallet av studentene også etter fullført utdanning. Lokale utdanningstilbud i kombinasjon med bred tilsøkning blant kandidater som selv er fra distriktskommunene vil i lys av våre funn være viktig for å sikre at distriktene også får tilgang på viktig kompetanse.

Det er langt færre velferds kandidater som bor i Troms og Finnmark i 2019 blant dem som studerte i andre fylker. Figur 3.10 viser også at andelen velferds kandidater som flytter tilbake til Troms eller Finnmark er lavere jo lengre unna studiestedet er geografisk til Troms og Finnmark. Det finnes ikke ordinære utdanningstilbud i de minst sentrale kommunene, men tilgang på nettstudier, fleksible deltidsstudier eller ordinær undervisning i en annen kommune i fylket er viktige undervisningstilbud som kan bidra til at distriktskommunene får tilgang på nødvendige velferds kandidater over tid.

Barnehagelærerne

Barnehagelærere er den gruppen blant velferds kandidatene som i størst grad bor i Troms og Finnmark etter endt utdanning, og også de som i størst grad returnerer til egen oppvekstkommune. 64 prosent av velferds kandidatene som gikk barnehagelærerutdanning bor enten i egen oppvekstkommune eller i en nabokommune to år etter endt utdanning. Barnehager finnes i enhver kommune, og det at utdannede barnehagelærere i stor grad flytter tilbake til oppvekststedet er positivt for muligheten til å dekke kompetansebehov også i distriktskommunene.

Lærerne

Det at så mange av velferds kandidatene som gikk lærerutdanning gjorde dette utenfor Troms eller Finnmark (Figur 3.4) kan være verdt å merke seg. Spesielt når vi vet at velferds kandidater som tar utdanning utenfor Troms og Finnmark i mindre grad flytter hjem på kort sikt (to år).

Selv om velferds kandidatene som gikk lærerutdanning i minst grad tok utdanningen i Troms eller Finnmark, er likevel halvparten bosatt enten i oppvekstkommunen eller i nabokommunen to år etter endt utdanning. Om det hadde vært en større andel som kunne ta lærerutdanningen innad i Troms og Finnmark, ville det vært spennende å se om også andelen som bor på oppvekststedet ville økt.

Referanser

- Høydahl, E. (2020). Sentralitetsindeksen: Oppdatering med 2020-kommuner. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/sentralitetsindeksen.oppdateringmed-2020-kommuner>
- Moafi, H. (2022). Bosetting etter endt utdanning. En kartlegging av bosettingsmønster etter endt barnehagelærer-, lærer-, sykepleier-, sosialarbeider-, psykologi- og medisinerutdanning. Statistisk sentralbyrå, rapport 2022/9. <https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/bosetting-etter-endt-utdanning>
- Statistisk sentralbyrå (2023a). Statistikkbanktabell 05471: Innenlandsk flytting, etter region, statistikkvariabel og år. <https://www.ssb.no/statbank/sq/10087022>
- Statistisk sentralbyrå (2023b). Norsk standard for utdanningsgruppering (NUS2000). <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/36/>
- Statistisk sentralbyrå (2022). Endringer i universiteter- og høyskoler i Norge. <https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/endringer-i-universiteter-og-hogskoler-i-norge>

Vedlegg A: Vedleggstabeller

Tabell A3.1 Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. 2019

	Antall	Prosent
I alt	852	100,0
Utenfor Troms og Finnmark	240	28,2
Annen kommune i Troms og Finnmark	167	19,6
Nabokommune	70	8,2
Oppvekstkommune	375	44,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.2 Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. Alder ved oppstart av studiene. 2019. Andel

Alder ved studiestart	Utenfor Troms og Finnmark	Troms og Finnmark	Nabokommune	Oppvekstkommune
I alt	28,2	19,6	8,2	44,0
26 år og eldre	27,7	20,5	8,4	43,4
21-25 år	31,3	18,4	7,7	42,6
19-20 år	23,7	20,1	8,8	47,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.3 Bosted to år etter fullført utdanning¹ i 2017, blant andre kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. 2019. Andel

	Antall	Prosent
I alt	1376	100
Utenfor Troms og Finnmark	512	37,2
Troms og Finnmark	265	19,3
Nabokommune	85	6,2
Oppvekstkommune	514	37,4

¹Ekskludert velferds kandidater

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.4 Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 oppvokst i Troms eller Finnmark, etter type velferdsutdanning og hvor de tok utdanningen. Andel

Velferdsutdanning	Utdanningsfylke		Andel som bor i Troms eller Finnmark i 2019	I alt
	Utdanning i Troms eller Finnmark	Utdanning utenfor Troms og Finnmark		
I alt	66,9	33,1	71,8	852
Sosialarbeiderutdanning	76,5	23,5	79,4	136
Lærerutdanning	56,4	43,6	67,8	298
Psykologiutdanning	79,6	20,4	59,2	49
Sykepleierutdanning	70,5	29,5	73,8	237
Medisinutdanning	78,0	22,0	68,3	41
Barnehagelærerutdanning	65,9	34,1	76,9	91

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.5 Bosettingsmønstre blant uteksaminerte velferds kandidater oppvokst i Troms eller Finnmark, etter type velferdsutdanning og bosted. 2019. Andel

Velferdsutdanninger	Utenfor Troms og Finnmark	Annen kommune i Troms og Finnmark	Nabokommune	Oppvekstkommune
I alt	28,2	19,6	8,2	44,0
Sosialarbeiderutdanning	20,6	23,5	8,1	47,8
Lærerutdanning	32,2	17,8	9,7	40,3
Psykologiutdanning	40,8	12,2	6,1	40,8
Sykepleierutdanning	26,2	23,2	8,4	42,2
Medisinutdanning	31,7	22,0	4,9	41,5
Barnehagelærerutdanning	23,1	13,2	5,5	58,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.6 Uteksaminerte velferdskandidater i 2017 fra Troms og Finnmark, etter bosted to år etter endt utdanning og studiested. 2019. Andel

	Bor i Troms eller Finnmark, 2019	Bor ikke i Troms eller Finnmark, 2019	I alt
I alt	71,8	28,2	852
Studerte i Troms eller Finnmark	88,2	11,8	570
Studerte ikke i Troms eller Finnmark	38,7	61,3	282

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.7 Andelen blant uteksaminerte velferdskandidater fra Troms og Finnmark i 2017 som bor i Troms eller Finnmark i 2019, etter hvor man studerte og alder ved studiestart. 2019

Alder ved studiestart	Bor i Troms eller Finnmark, 2019	
	Studerte i Troms eller Finnmark	Studerte ikke i Troms eller Finnmark
19-20 år	84,25	52,08
21-25 år	84,65	37,84
26 år og eldre	94,74	34,15

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.8 Bostedsfylke blant kandidater oppvokst i Troms og Finnmark, som tok utdanningen utenfor Troms og Finnmark. Etter kandidattipe og bosted to år etter endt utdanning. Andel

Studerte ikke i Troms eller Finnmark	Bor i Troms eller Finnmark, 2019	Bor ikke i Troms eller Finnmark, 2019
Velferdskandidater fra Troms og Finnmark, 2017	38,7	61,3
Andre kandidater fra Troms og Finnmark, 2017	46,3	53,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.9 Andelen blant uteksaminerte velferdskandidater fra Troms eller Finnmark i 2017 som bor i hjemfylket to år etter endt utdanning, etter studiested. Andel

Bosted 2019	Velferdskandidater fra Finnmark som bor i Finnmark		Velferdskandidater fra Troms som bor i Troms	
	Antall	Andel	Antall	Andel
I alt	264		588	
Tok utdanningen i hjemfylket	87	89,7	84,8	36,3
Tok utdanningen utenfor fylket	177	41,8	46,0	22,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.10 Velferdskandidaters studiested og bosted to år etter endt utdanning, etter oppvekstfylke. Andel

Oppvekstfylke	Andre fylker	Finnmark	Andre kommuner i Troms	
			Tromsø	
Oppvekst i Troms	Bosted 2019	27,7	2,2	36,4
	Studiested	31,3	7,0	46,8
Oppvekst i Finnmark	Bosted 2019	29,2	57,6	11,0
	Studiested	37,1	33,0	27,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.11 Andre kandidaters studiested og bosted to år etter endt utdanning, etter oppvekstfylke. Andel

Oppvekstfylke	Andre fylker	Finnmark		Andre kommuner i Troms	
		Tromsø			
Oppvekst i Troms	Bosted 2019	37,4	2,3	37,0	23,3
	Studiested	52,3	0,1	42,4	5,2
Oppvekst i Finnmark	Bosted 2019	36,7	48,5	12,4	2,4
	Studiested	62,5	4,0	31,8	1,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.12 Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, etter type utdanning. 2019. Andel

Velferdsutdanninger	Bor verken i oppvekst-kommune eller studie-kommune (2019)		Bor i studie-kommunen 2019	Bor i oppvekst-kommunen (2019)	Bor i både oppvekst-kommune og studie-kommune (2019)	I alt
I alt	37,4	18,5	27,1	16,9	852	
Sosialarbeiderutdanning	30,1	22,1	36,0	11,8	136	
Lærerutdanning	41,9	17,8	26,2	14,1	298	
Psykologiutdanning	42,9	16,3	22,4	18,4	49	
Sykepleierutdanning	35,9	21,9	26,2	16,0	237	
Medisinutdanning	41,5	17,1	12,2	29,3	41	
Barnehagelærerutdanning	33,0	8,8	28,6	29,7	91	

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.13 Andelen velferds kandidater som bor i Troms eller Finnmark per 2019, etter landsdel man tok utdanning i². 2019

Landsdel	Bor i Troms og Finnmark i 2019	
	Antall	Andel
I alt	834	71,8
Finnmark	128	94,0
Troms	442	87,0
Nordland	44	59,0
Trøndelag	57	43,9
Hedmark og Oppland	22	40,9
Sør-Østlandet	36	36,1
Oslo og Akershus	80	59,0
Agder og Rogaland	25	16,0

¹ Nord-Norge som landsdel er splittet opp for å vise resultater for Troms og Finnmark separat.² Vestlandet er holdt utenfor figuren på grunn av få observasjoner

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.14 Andelen som bor i Troms eller Finnmark blant dem som tok utdanning utenfor fylket, etter studiebyer (og andelen som fortsatt bor i studiebyen)

	Oslo	Trondheim	Bodø	Tromsø	I alt
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	368
Bor i Troms eller Finnmark, 2019	25,4	43,9	59,5	87,3	137
Bor ikke i Troms eller Finnmark, 2019	74,6	56,1	40,5	12,7	505

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.15 Flyttemønster blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter sentralitet på oppvekstkommune og bostedskommune i 2019. Andel

	Mer sentralt (2019)	Samme sentralitet (2019)	Mindre sentralt (2019)	I alt
I alt	41,3	54,5	4,2	100,0
Sentralitet 3	17,0	75,0	8,0	100,0
Sentralitet 4	32,6	61,9	5,5	100,0
Sentralitet 5	48,1	48,1	3,8	100,0
Sentralitet 6	64,3	35,7	.	100,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.16 Flyttmønster blant velferdskandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter type utdanning, sentralitet på oppvekstkommune og bostedskommune i 2019. Andel

Velferdsutdanninger	Mindre sentralt Samme sentralitet			I alt
	Mer sentralt (2019)	(2019)	(2019)	
I alt	41,3	4,2	54,5	852
Sosialarbeiderutdanning	30,9	6,6	62,5	136
Lærerutdanning	46,0	3,0	51,0	298
Psykologiutdanning	38,8	8,2	53,1	49
Sykepleierutdanning	46,0	3,4	50,6	237
Medisinutdanning	46,3	7,3	46,3	41
Børnehagelærerutdanning	28,6	3,3	68,1	91

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.17 Bostedskommune blant velferdskandidater to år etter endt utdanning i 2017, blant de som er oppvokst i distriktkommuner. Etter utvalgte utdanninger. Andel

Velferdsutdanninger	Mer sentralt i Troms og Finnmark (2019)		Distriktkommune i Troms og Finnmark (2019)		Utenfor Troms og Finnmark (2019)		I alt
	I alt	27,9	43,6	28,5	421		
Sosialarbeiderutdanning	22,4	52,2	25,4	67			
Lærerutdanning	29,9	41,9	28,1	167			
Sykepleierutdanning	31,4	40,7	27,9	140			
Børnehagelærerutdanning	14,9	51,1	34,0	47			

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.18 Bosted blant velferdskandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter kjønn. 2019. Andel

Kjønn	Annen kommune i				I alt
	Oppvekstkommune	Nabokommune	Troms eller Finnmark	Utenfor Troms eller Finnmark	
I alt	375	70	167	240	852
Menn	38,8	5,5	18,6	37,2	183
Kvinner	45,4	9,0	19,9	25,7	669

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.19 Bosted blant velferdskandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter kjønn. 2019. Andel

Kjønn	Bor verken i oppvekstkommune eller studiekommune (2019)		Bor i oppvekstkommunen eller studiekommunen (2019)		Bor i både oppvekstkommune og studiekommune (2019)	
	I alt	852	37,4	16,9	27,1	18,5
Menn	183	44,8	15,3	23,5	16,4	
Kvinner	669	35,4	17,3	28,1	19,1	

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.20 Bosted blant velferdskandidater¹ to år etter endt utdanning i 2017, etter foreldrenes utdanningsnivå. 2019. Andel

Foreldrenes utdanningsnivå	Annen kommune i				
	I alt	Utenfor Troms eller Finnmark	Troms eller Finnmark	Oppvekstkommune	Nabokommune
I alt	851	28,20	19,62	44,07	8,11
Lang høyere utdanning	95	46,3	11,6	37,9	4,2
Kort høyere utdanning	322	28,6	22,4	41,9	7,1
Videregående	357	23,2	19,9	46,5	10,4
Grunnskole	77	27,3	16,9	49,4	6,5

¹ En velferdskandidat har ukjent utdanningsnivå hos foreldrene, og er holdt utenfor tabellen. Totalen er derfor på 851 velferdskandidater.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell A3.21 Foreldrenes utdanningsnivå blant uteksaminerte velferdskandidater i 2017, etter type velferdsutdanning. Andel

Velferdsutdanning	Lang høyere utdanning	Kort høyere utdanning	Videregående	Grunnskole
I alt	95	322	357	77
Sosialarbeiderutdanning	6,6	30,9	50,7	11,8
Lærerutdanning	10,7	40,6	39,6	9,1
Psykologiutdanning	24,5	51,0	20,4	4,1
Sykepleierutdanning	8,4	35,4	46,4	9,3
Medisinutdanning	34,1	48,8	14,6	2,4
Barnehagelærerutdanning	8,8	33,0	48,4	9,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vedlegg B: Vedleggstabeller

Tabell B1 Standard for utdanningsgruppering (NUS). Nasjonal utdanningskode på velferdsutdanningene

	NUS-kode
Sosialarbeiderutdanning	661305, 662116, 662117, 662901, 662118, 762104, 762106, 762109, 769923, 769943
Lærerutdanning	622101, 622110, 622112, 622113, 622114, 622115, 622116, 622117, 622118, 622120, 622121, 622122, 622123, 622124, 622125, 622126, 622127, 622129, 622130, 622131, 622132, 622133, 623111, 623124, 623125, 623126, 623130, 623131, 623133, 623304, 623405, 623406, 623407, 623507, 623704, 623801, 623802, 623901, 624109, 624113, 624114, 624205, 721104, 721105, 722101, 722102, 722105, 722106, 722107, 723102, 723104, 723105, 723107, 723108, 723109, 723111, 723201, 723202, 723402, 723403, 723404, 723405, 723501, 723502, 724115, 724116, 724118, 724119, 724120, 724121, 724122, 724124, 724126, 724127, 724207, 724208, 724904, 724905, 724906, 724907, 724908, 729904, 729906
Psykologiutdanning	363102, 636901, 736102, 736104, 736105
Sykepleierutdanning	661120
Medisinutdanning	763101
Barnehagelærerutdanning	621105, 621107, 621108

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B2 Universiteter og høgschooler med uteksaminerte velferds kandidater i studieåret 2016/2017

Universiteter og høgschooler
Sámi allaskuvla/Samisk høgschool*
Høgschoolen i Molde
Høgschoolen i Volda
Høgschoolen i Sogn og Fjordane
Høgschoolen i Bergen
Høgschoolen Stord/Haugesund
Universitetet i Stavanger/Høgschoolen i Stavanger
Universitetet i Agder/Høgschoolen i Agder
Høgschoolen i Telemark
Høgschoolen i Lillehammer
Høgschoolen i Hedmark
Høgschoolen i Østfold
Høgschoolen i Oslo og Akershus
Høgschoolen i Buskerud og Vestfold
Kunst og designhøgschoolen i Bergen/Kunsthøgschoolen i Bergen
Kunsthøgschoolen i Oslo
NLA Høgschoolen/Norsk Lærerakademi
Lovisenberg diakonale høgschool/Høgschoolen for Diakoni og Sykepleie
Høgschoolen Diakonova/Menighetssøsterhjemmets høgschool
Barratt Due musikk institutt
Steinerhøgschoolen/Rudolf Steinerhøgschoolen
Ansgar Teologiske Høgschool AS
Dronning Mauds Minne Høgschool for barnehagelærerutdanning
Norges idrettshøgschool
Norges musikkhøgschool
Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet (NTNU)
UIT Norges arktiske universitet*
Universitetet i Oslo
Universitetet i Bergen
MF vitenskapelig høgschool for teologi, religion og samfunn/Det teologiske Menighetsfakultet
Norges miljø- og biovitenskapelige univ.(NMBU)/Norges Landbrukshøgschool
VID vitenskapelige høgschool
Nord universitet
Høgschoolen i Sørøst-Norge
Høgschoolen på Vestlandet
Bjørknes Høgschool A/S

* Samisk høgschool og UIT Norges arktiske universitet er de eneste institusjonene som har sin hovedlokasjon i Troms og Finnmark. UIT har flere campus i Troms og Finnmark, deriblant Tromsø, Harstad, Hammerfest og Alta. Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B3 Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark som tar høyere utdanning i 2019. Andel

Velferds kandidater	Utenfor Troms og Finnmark	Annen kommune i Troms og Finnmark		
		Oppvekstkommune	Nabokommune	
Hele analysepopulasjonen, n = 852	28,2	19,6	44,0	8,2
Velferds kandidater som ikke tar høyere utdanning i 2019, n = 531	28,6	19,0	44,6	7,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figurregister

Figur 3.1	Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. 2019. Andel.....	14
Figur 3.2	Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. Alder ved oppstart av studiene. 2019. Andel.....	15
Figur 3.3	Bosted to år etter fullført utdanning ¹ i 2017, blant andre kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. 2019. Andel	16
Figur 3.4	Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 oppvokst i Troms eller Finnmark, etter type velferdsutdanning og hvor de tok utdanningen. Andel.....	17
Figur 3.5	Bosettingsmønstre blant uteksaminerte velferds kandidater oppvokst i Troms eller Finnmark, etter type velferdsutdanning og bosted. 2019. Andel.....	18
Figur 3.6	Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 fra Troms og Finnmark, etter bosted to år etter endt utdanning og studiested. 2019. Andel.....	19
Figur 3.7	Andelen blant uteksaminerte velferds kandidater fra Troms og Finnmark i 2017 som bor i Troms eller Finnmark i 2019, etter hvor man studerte og alder ved studiestart. 2019	20
Figur 3.8	Bostedsfylke blant kandidater oppvokst i Troms og Finnmark, som tok utdanningen utenfor Troms og Finnmark. Etter kandidattype og bosted to år etter endt utdanning. Andel.....	21
Figur 3.9	Andelen blant uteksaminerte velferds kandidater fra Troms eller Finnmark i 2017 som bor i hjemfylket to år etter endt utdanning, etter studiested. Andel	22
Figur 3.10	Velferds kandidaters studiested og bosted to år etter endt utdanning, etter oppvekstfylke. Andel	23
Figur 3.11	Andre kandidaters studiested og bosted to år etter endt utdanning, etter oppvekstfylke. Andel	24
Figur 3.12	Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, etter type velferdsutdanning. 2019. Andel	25
Figur 3.13	Andelen som bor i Troms eller Finnmark to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, etter landsdel ^{1,2} . 2019.....	26
Figur 3.14	Andelen som bor i Troms eller Finnmark blant velferds kandidater som tok utdanning utenfor fylket, etter studieby. 2019	27
Figur 3.15	Flyttemønster blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter sentralitet på oppvekstkommune og bostedskommune. 2019. Andel	28
Figur 3.16	Flyttemønster blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter type utdanning, sentralitet på oppvekstkommune og bostedskommune. 2019. Andel	29
Figur 3.17	Bostedskommune blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, blant de som er oppvokst i distriktskommuner. Etter type utdanning. 2019. Andel	30
Figur 3.18	Bosted blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter kjønn. 2019. Andel.....	31
Figur 3.19	Bosted blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter kjønn. 2019. Andel.....	31
Figur 3.20	Bosted blant velferds kandidater ¹ to år etter endt utdanning i 2017, etter foreldrenes utdanningsnivå. 2019. Andel	32
Figur 3.21	Foreldrenes utdanningsnivå blant uteksaminerte velferds kandidater i 2017, etter type velferdsutdanning. Andel	33
Tabell A3.7	Andelen blant uteksaminerte velferds kandidater fra Troms og Finnmark i 2017 som bor i Troms eller Finnmark i 2019, etter hvor man studerte og alder ved studiestart. 2019	38

Tabellregister

Tabell 1.1	Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 fra Troms og Finnmark, etter type velferdsutdanning.....	9
Tabell 2.1	Kjennetegn ved uteksaminerte velferds kandidater i 2017 fra Troms og Finnmark	12
Tabell 2.2	Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 fra Troms og Finnmark, etter kjønn.....	12
Tabell 2.3	Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 fra Troms og Finnmark, etter bostedsfylke ved 16 år.....	13
Tabell 2.4	Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. Etter utdanningssituasjon og bostedsfylke i 2019. Andel.....	13
Tabell 3.1	Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. Etter type velferdsutdanning og bostedsfylke i 2019. Andel.....	17
Tabell 3.2	Studenter i Tromsø, etter kandidattype og bosted to år etter endt utdanning. 2019	27
Tabell A3.1	Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. 2019.....	37
Tabell A3.2	Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. Alder ved oppstart av studiene. 2019. Andel.....	37
Tabell A3.3	Bosted to år etter fullført utdanning ¹ i 2017, blant andre kandidater oppvokst i Troms og Finnmark. 2019. Andel	37
Tabell A3.4	Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 oppvokst i Troms eller Finnmark, etter type velferdsutdanning og hvor de tok utdanningen. Andel.....	37
Tabell A3.5	Bosettingsmønstre blant uteksaminerte velferds kandidater oppvokst i Troms eller Finnmark, etter type velferdsutdanning og bosted. 2019. Andel.....	37
Tabell A3.6	Uteksaminerte velferds kandidater i 2017 fra Troms og Finnmark, etter bosted to år etter endt utdanning og studiested. 2019. Andel.....	38
Tabell A3.7	Andelen blant uteksaminerte velferds kandidater fra Troms og Finnmark i 2017 som bor i Troms eller Finnmark i 2019, etter alder ved studiestart. 2019	38
Tabell A3.8	Bostedsfylke blant kandidater oppvokst i Troms og Finnmark, som tok utdanningen utenfor Troms og Finnmark. Etter kandidattype og bosted to år etter endt utdanning. Andel.....	38
Tabell A3.9	Andelen blant uteksaminerte velferds kandidater fra Troms eller Finnmark i 2017 som bor i hjemfylket to år etter endt utdanning, etter studiested. Andel	38
Tabell A3.10	Velferds kandidaters studiested og bosted to år etter endt utdanning, etter oppvekstfylke. Andel	38
Tabell A3.11	Andre kandidaters studiested og bosted to år etter endt utdanning, etter oppvekstfylke. Andel.....	38
Tabell A3.12Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, etter type utdanning. 2019. Andel.....	39
Tabell A3.13	Andelen velferds kandidater som bor i Troms eller Finnmark per 2019, etter landsdel man tok utdanning i ² . 2019	39
Tabell A3.14	Andelen som bor i Troms eller Finnmark blant dem som tok utdanning utenfor fylket, etter studiebyer (og andelen som fortsatt bor i studiebyen)	39
Tabell A3.15	Flyttemønstre blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter sentralitet på oppvekstkommune og bostedskommune i 2019. Andel	39
Tabell A3.16	Flyttemønstre blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter type utdanning, sentralitet på oppvekstkommune og bostedskommune i 2019. Andel	40
Tabell A3.17	Bostedskommune blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, blant de som er oppvokst i distriktskommuner. Etter utvalgte utdanninger. Andel	40
Tabell A3.18	Bosted blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter kjønn. 2019. Andel.....	40

Tabell A3.19 Bosted blant velferds kandidater to år etter endt utdanning i 2017, etter kjønn. 2019. Andel.....	40
Tabell A3.20 Bosted blant velferds kandidater ¹ to år etter endt utdanning i 2017, etter foreldrenes utdanningsnivå. 2019. Andel.....	40
Tabell A3.21 Foreldrenes utdanningsnivå blant uteksaminerte velferds kandidater i 2017, etter type velferdsutdanning. Andel.....	41
Tabell B1 Standard for utdanningsgruppering (NUS). Nasjonal utdanningskode på velferdsutdanningene	42
Tabell B2 Universiteter og høyskoler med uteksaminerte velferds kandidater i studieåret 2016/2017	42
Tabell B3 Bosted to år etter fullført velferdsutdanning i 2017, blant velferds kandidater oppvokst i Troms og Finnmark som tar høyere utdanning i 2019. Andel.....	43